

Ontwerpadvies van de gewestelijke regulatoren

van 23 januari 2018

over een toekomstige noodleveranciersregeling

1 Inleiding

De situatie die behandeld wordt in dit ontwerpadvies is deze waarin een leverancier van elektriciteit of aardgas op het distributienet¹ niet meer in staat is om zijn verplichtingen ten opzichte van zijn eindklanten te vervullen, bijvoorbeeld ten gevolge van een financiële situatie.

In dat kader hebben de gewestelijke regulatoren (met de CREG als waarnemer) een FORBEG overleggroep opgezet om een juridisch en technisch kader op te stellen om dit probleem het hoofd te bieden: « de noodleveranciersregeling » (NLR). Het gaat om een procedure waarbij één of meerdere marktpartij(en) uit de energiemarkt aangewezen zal worden om de rol van de noodlijdende leverancier over te nemen.

In het kader van deze werkgroep stelden de regionale regulatoren op het einde van 2016 een gemeenschappelijk werkdocument op. In dit document werd het grote kader geschetst van een beoogde noodleveranciersregeling, zoals door hen overeengekomen. Dit document liet nog veel ruimte voor discussie en schetste enkel *high-level* de doelstellingen.

Aan de hand van het werkdocument werden ondertussen enkele vergaderingen georganiseerd met stakeholdergroepen over de verschillende gewesten heen, met name de leveranciers (27/01), een shipper (02/02), de distributienetbeheerders en een curator (09/03), de FORBEG werkgroep GAS (15/03 en 19/04), de transportnetbeheerder Fluxys (11/04), de FOD Economie (17/05) en de transmissienetbeheerder Elia (30/08). Het doel was zoveel mogelijk informatie van deze partijen vooraf te capteren om een gefundeerd voorstel te kunnen voorleggen.

In dit document schetsen de gewestelijke regulatoren (verder: « de regulatoren ») ten eerste de beoogde noodleveranciersregeling (zie hoofdstuk 3, het eigenlijke ontwerpadvies). Alle keuzes die gemaakt worden in het ontwerpadvies zijn gemaakt na een grondige overweging van de verschillende mogelijke opties. De motivatie voor bepaalde keuzes wordt toegelicht in hoofdstuk 4.

---

¹ Met het distributienet wordt hier het elektriciteits- en aardgasdistributienet aangeduid, exclusief het plaatselijk vervoersnet, de gesloten distributienetten en eventuele privénetten.

2 Inhoudsopgave

Ontwerpadvies van de regulatoren over de toekomstige noodleveranciersregeling	1
1 Inleiding	1
2 Inhoudsopgave	2
3 Outline van de beoogde noodleveranciersregeling	3
3.1 De aanleiding voor een noodleveranciersregeling.....	3
3.2 Het einde van de activiteiten van de noodlijdende leverancier	3
3.3 De selectie van een noodleverancier voor elke klant	3
3.4 De toewijzing van een klant aan de noodleverancier	4
3.5 De leveringsvoorwaarden van de noodleverancier	5
3.6 De eventuele vergoeding voor de dienst van noodleverancier	6
3.7 Het einde van de noodleveranciersregeling.....	6
3.8 Vergoedingen voor schade van klanten	6
3.9 De communicatie naar de markt en naar de getroffen klanten	6
3.10 Het niveau van de evenwichtsverantwoordelijke.....	7
4 Motivatie bij de gemaakte keuzes in het ontwerpadvies	8
4.1 De aanleiding voor een noodleveranciersregeling.....	9
4.2 Het einde van de activiteiten van de noodlijdende leverancier	11
4.2.1 Faillissement.....	12
4.2.2 Klanten met een budgetmeter voor elektriciteit of aardgas	12
4.3 De selectie van een noodleverancier voor elke klant	12
4.3.1 Piste distributienetbeheerder is noodleverancier	14
4.3.2 Piste commerciële leverancier is noodleverancier.....	16
4.3.3 Modaliteiten voor de aanwijzing van noodleveranciers en de verdeling van de klanten over de noodleveranciers.....	20
4.3.4 Klanten met een budgetmeter voor elektriciteit of aardgas	22
4.4 De toewijzing van een klant aan de noodleverancier	22
4.5 De leveringsvoorwaarden van de noodleverancier	23
4.5.1 Algemeen.....	24
4.5.2 Voorwaarden met betrekking tot de overgang naar een andere leverancier	25
4.6 De eventuele vergoeding voor de dienst van noodleverancier	26
4.7 Het einde van de noodleveranciersregeling.....	28
4.8 Vergoedingen voor schade van klanten	29
4.9 De communicatie naar de markt en naar de getroffen klanten	30
4.10 Het niveau van de evenwichtsverantwoordelijke.....	31

3 Outline van de beoogde noodleveranciersregeling

3.1 De aanleiding voor een noodleveranciersregeling

De regelgeving die leveranciers de toestemming en de mogelijkheid geeft om te leveren, verschilt sterk per gewest. Verschillende situaties kunnen er uiteindelijk toe leiden dat een leverancier de toegang tot het distributienet verliest en bijgevolg zijn activiteiten als leverancier niet kan verderzetten. Deze redenen, en het beslissingskader voor het ontzeggen van de toegang, maken geen deel uit van de NLR.

De regulatoren zullen maximaal met elkaar overleggen vooraleer over te gaan tot het verlenen van toelating aan de distributienetbeheerder voor het ontzeggen van de toegang, of minstens de andere regulatoren op de hoogte brengen indien de toegang ontzegd wordt in de gevallen waar de voorafgaande toestemming van de regulator niet vereist is.

De regulatoren zullen, tenzij de omstandigheden het onmogelijk maken, een beslissing die leidt tot het ontzeggen van de toegang tot het distributienet telkens minstens 30 dagen later laten ingaan dan de datum van de beslissing zelf.

De NLR gaat automatisch van start wanneer een leverancier met actieve toegangspunten op het distributienet de toegang tot al zijn toegangspunten op dat distributienet verliest.

3.2 Het einde van de activiteiten van de noodlijdende leverancier

Een leverancier die zijn toegang tot het distributienet volledig verliest, kan onmogelijk zijn activiteiten als leverancier verderzetten. Hij kan onmogelijk de verplichtingen uit de leveringscontracten met zijn eindklanten aangesloten op het distributienet verder nakomen. Daarom worden de leveringscontracten die hem verbinden aan de klanten van rechtswege beëindigd. De leveranciers nemen ook in hun algemene voorwaarden op dat het contract met hun afnemers op dat moment stopt.

Dit wil zeggen dat de afnemers op dat moment geen klant meer zijn bij de noodlijdende leverancier.

[Louter van toepassing in het Waalse Gewest] Bij de klanten van de noodlijdende leverancier die een budgetmeter hebben, stoppen meteen na het ontzeggen van de toegang alle betalingen van de DNB aan de noodlijdende leverancier.

3.3 De selectie van een noodleverancier voor elke klant

De rol van noodleverancier wordt toegewezen aan de commerciële leveranciers in de markt. De distributienetbeheerder zal deze rol slechts in uitzonderlijke gevallen op zich nemen.

Elke leverancier² die actief is op het distributienet waar ook de noodlijdende leverancier actief was, is in principe aangeduid als noodleverancier. De gewestelijke regulator zal de leveranciers jaarlijks een formulier aanbieden waarin de leveranciers moeten aanduiden of zij ter beschikking zijn voor de NLR of dat zij menen dat ze uitgesloten moeten worden. Elke leverancier is verplicht dit formulier voor een vast te leggen dag in te vullen. Indien de leverancier zich niet ter beschikking stelt, motiveert hij waarom hij zich onder één van de limitatieve uitsluitingsgronden bevindt. De bevoegde regulator

---

² In het Waalse en Brusselse Gewest beschikken bepaalde leveranciers slechts over een beperkte leveringsvergunning beschikken. Het is uitgesloten dat zij als NLR zullen geselecteerd worden. Deze verplichting wordt daarom best niet aan hen opgelegd.

beslist, na het horen van die leveranciers die een uitsluiting vroegen, maar niet kregen, voor een bepaalde datum welke leveranciers uitgesloten worden. Leveranciers die niet uitgesloten worden volgens deze beslissing, zijn beschikbaar voor de NLR en nemen alle nodige voorbereidingsmaatregelen.

De uitsluitingsgronden voor de NLR zijn de volgende:

- De leverancier beleeft enkel ondernemingen die deel uitmaken van de groep van ondernemingen waar de leverancier toe behoort;
- De leverancier is technisch niet in de mogelijkheid om een nieuwe klant te beleveneren, gezien de leverancier nooit nieuwe klanten wint;
- De leverancier bevindt zich zelf in ernstige financiële moeilijkheden, en kan zijn eigen betalingsverplichtingen niet nakomen (uitsluiting voor zolang deze toestand duurt);
- De leverancier heeft enkel "online only" producten en heeft bijgevolg niet de middelen om een klant enkel met zijn adresgegevens te factureren;

Elke noodleverancier neemt een deel van de klanten van de noodlijdende leverancier over dat in verhouding staat tot zijn aandeel in de markt. Dit marktaandeel wordt apart berekend voor elk marktsegment, rekening houdend met de uitgesloten leveranciers en de noodlijdende leverancier. De aldus bekomen marktaandelen van de noodleveranciers vormen zo samen 100% in elk distributienetgebied en voor elk marktsegment. De uiteindelijke verdeling van de klanten over de noodleveranciers moet proportioneel en willekeurig gebeuren. De regulatoren stellen een verdeling op alfabetische basis voor. De leverancier met het grootste marktaandeel neemt de distributienetgebruikers over met een naam die begint met de eerste letters van het alfabet, tot zijn marktaandeel van de klanten van de noodlijdende leverancier bereikt of overschreden is. De volgende klanten (in alfabetische volgorde) worden toegewezen aan de leverancier die het op één na grootste marktaandeel heeft, opnieuw tot zijn marktaandeel bereikt of overschreden is. Deze toewijzing loopt door tot alle klanten zijn toegewezen.

De regulatoren kunnen de praktische en technische uitwerking van deze verdeling verder verduidelijken.

Elke afnemer van de noodlijdende leverancier, ongeacht het type, die als netgebruiker is aangesloten op het distributienet, zal opgenomen worden in de NLR. De mate van bescherming en de termijnen die daarbij gehanteerd worden kunnen wel verschillen.

[Louter van toepassing in het Waalse Gewest:] De klanten van de noodlijdende leverancier die beschikken over een budgetmeter, zullen ook door een noodleverancier belevend worden. De betalingen van de distributienetbeheerder van het krediet voor deze budgetmeters zullen vanaf de activatie van de NLR aan de noodleverancier gebeuren.

3.4 De toewijzing van een klant aan de noodleverancier

De klanten van de noodlijdende leverancier die aan een noodleverancier worden toegewezen sluiten voorafgaandelijk geen contract af met die noodleverancier voor de belevering van elektriciteit en/of aardgas. Er ontstaat met andere woorden geen contractuele, maar wel een reglementaire relatie tussen de klant en de noodleverancier.

De noodleverancier brengt deze klant zo snel mogelijk op de hoogte van zijn dienst en belevt deze klant alsof hij er een contract mee heeft. In zijn communicatie naar de klant vermeldt hij ook de termijn waarbinnen een klant een nieuwe leverancier moet kiezen en wat er gebeurt indien de klant daar niet aan voldoet.

3.5 De leveringsvoorwaarden van de noodleverancier

Algemeen:

De noodleverancier past voor de beleving in het kader van de NLR dezelfde voorwaarden toe als voor zijn andere klanten. De voorwaarden moeten dus overeenstemmen met een product dat actief wordt aangeboden (geen slapend product). Het feit dat de klanten van de noodlijdende leverancier geen contract sluiten met de noodleverancier, en dus in een reglementaire regeling terechtkomen, mag niet leiden tot een andere behandeling dan de klanten die wel een contract sloten. Het gekozen product omvat enkel de levering van elektriciteit en/of aardgas en dus geen betalende optionele en verplichte diensten.

Dat de voorwaarden moeten overeenstemmen met een product dat actief wordt aangeboden aan “gewone” klanten, is een anti-misbruikbepaling en moet voorkomen dat noodleveranciers een apart product (beleving in het kader van de NLR) zouden creëren tegen prijzen die niet marktconform zijn.

De noodleverancier brengt zijn klant in het kader van de NLR zo snel mogelijk, en in ieder geval binnen 5 werkdagen, op de hoogte van zijn tijdelijke overname van de levering, het product dat zal worden toegepast binnen dit kader, de voorwaarden die gelden en de mogelijkheden die de klant in heeft om zijn situatie te regulariseren. Hij vermeldt hier in ieder geval volgende mogelijkheden:

- Een contract sluiten met de noodleverancier zelf, eventueel met een overzicht van de aangeboden diensten;
- Een contract sluiten met een andere leverancier, met een vermelding naar de vergelijkingswebsite van de gewestelijke regulator om het voordeligste contract te zoeken.

Hij vermeldt ook de mogelijke gevolgen wanneer de klant geen actie onderneemt.

Indien in de loop van de reglementaire relatie de looptijd van het product wordt overschreden, behandelt de noodleverancier zijn klant nog steeds als elke andere klant, en zet hij de reglementaire relatie verder. Opnieuw discrimineert hij deze klanten niet ten opzichte van de “gewone” klanten waarmee hij een contract heeft en die beleverd worden onder de voorwaarden van hetzelfde product.

Met betrekking tot de prijs:

De leverancier past voor de beleving in het kader van de NLR dezelfde voorwaarden toe (incl. prijs) als voor zijn andere klanten. Dit komt erop neer dat, hoewel de NLR geen expliciet onderdeel over de prijsbepaling bevat, de prijs die wordt toegepast in het kader van de NLR dezelfde is als de prijs die de noodleverancier toepast bij het beleveren van klanten die in dezelfde periode een contract sluiten voor het product waarop de voorwaarden in de NLR gebaseerd zijn.

Met betrekking tot de opzeg:

OPTIE 1:

De klant kan op elk moment een andere leverancier kiezen en overstappen, zonder een wettelijke opzegtermijn te respecteren ten opzichte van de noodleverancier. Het is wel mogelijk dat bepaalde praktisch-technische beperkingen het niet mogelijk maken meteen over te stappen.

OPTIE 2:

Elke klant, ongeacht of het een huishoudelijke klant is, moet bij een overstap van de noodleverancier naar een leverancier van zijn keuze dezelfde termijnen en voorwaarden respecteren als elke andere huishoudelijke klant die een overstap maakt naar een andere leverancier.

3.6 De eventuele vergoeding voor de dienst van noodleverancier

De medewerking van de noodleveranciers aan de NLR kan bij hen bijkomende kosten veroorzaken. Het is niet altijd zeker dat hun vergoeding in alle gevallen voldoende zal zijn om deze kosten te dekken en een billijke marge te garanderen voor hun leveringsactiviteiten. Dit is sterk afhankelijk van de voorwaarden waaronder deze activiteit uitgevoerd wordt.

De regulatoren stellen deze regeling voor omdat ze niet-discriminatoir is, de vrije marktwerking onderschrijft en bovendien een kader biedt dat het *level playing field* bewaart. De gewestelijke regelgever zou kunnen oordelen dat het nodig is om maatregelen te nemen om een voldoende vergoeding te garanderen aan de noodleveranciers voor de diensten die zij aanbieden. De financiële vergoeding van de diensten van de noodleverancier wordt echter niet behandeld in het kader van dit ontwerpadvies.

Indien de gewestelijke regelgever beslist om maatregelen te nemen om een bepaald niveau van vergoeding aan de noodleveranciers te garanderen, is dit enkel mogelijk met algemene werkmiddelen van de overheid of via een toeslag op de tarieven.

3.7 Het einde van de noodleveranciersregeling

De NLR is een ingreep op de vrije werking van de leveringsmarkt incl. de vrije leverancierskeuze als reactie op een uitzonderlijke situatie. Deze regeling is daarom beperkt in de tijd.

De NLR houdt van rechtswege op te bestaan wanneer de klant een contract tekent bij een andere leverancier (of met zijn noodleverancier).

Eventueel kan de toepassing van de NLR op (bepaalde) klanten ook verder in de tijd beperkt worden. De termijn waarbinnen de klant in dat geval een keuze moet maken voor een leverancier en er een contract mee moet afsluiten verschilt bij voorkeur al naar gelang het type klant.

In het geval een termijn gehanteerd wordt om de NLR in de tijd te beperken, stopt de NLR aan het einde van deze termijn. De gewestelijke regelgevers kunnen bijkomende maatregelen nemen voor (bepaalde types) klanten na deze termijn. Dit valt dan echter niet meer onder de NLR zelf. Zonder flankerende maatregelen zouden afnemers na het verstrijken van de NLR zich opnieuw zonder leverancier bevinden, en dus afgesloten worden.

3.8 Vergoedingen voor schade van klanten

Een eventuele vergoeding die aan klanten betaald zou worden om de schade die ze ondervinden bij het in gebreke blijven van hun oude leverancier te compenseren, valt buiten de scope van dit ontwerpadvies.

3.9 De communicatie naar de markt en naar de getroffen klanten

In het geval dat de NLR in werking moet treden, is het erg belangrijk dat de nodige marktpartijen correct geïnformeerd worden.

Zo snel als juridisch en praktisch mogelijk is, en liefst reeds voor de activatie, worden de noodleveranciers door de distributienetbeheerder op de hoogte gebracht. Zij vermelden daarbij het aantal klanten per typeprofiel en alle bijkomende informatie die zij mogelijk kunnen verstrekken.

De distributienetbeheerders versturen op het moment van de activatie een (aangetekende) brief naar elke betrokken distributienetgebruiker/klant. In dat aangetekend schrijven leggen zij uit welke

noodleverancier hun levering overneemt en wat er gebeurt bij wanbetaling van de facturen of indien de klant geen keuze maakt binnen de termijn van de noodleveranciersregeling.

De betrokken gewestelijke regulator communiceert naar alle andere relevante marktpartijen dat de NLR geactiveerd werd en wat daarvan de gevolgen zijn. Ze maken ook via een persbericht de stand van zaken en de gevolgen publiek bekend.

3.10 Het niveau van de evenwichtsverantwoordelijke

Het evenwicht op het net valt buiten de scope van de NLR.

De distributienetbeheerder waarschuwt leveranciers wiens ARP/shipper geen toestemming meer heeft van de transmissie- of transportnetbeheerder om zijn activiteit uit te voeren onverwijld, en ten laatste 24u nadat hij een bericht kreeg van de transmissie- of transportnetbeheerder. De distributienetbeheerder legt in deze communicatie de situatie en de vereiste reactie van de leverancier uit.

4 Motivatie bij de gemaakte keuzes in het ontwerpadvies

In de vrijgemaakte energiemarkt, en meer specifiek op het distributienet, speelt de leverancier een centrale rol. Hij is het unieke aanspreekpunt voor de klant voor wat de marktprocessen betreft, is verantwoordelijk voor het evenwicht tussen injectie en afname voor zijn klanten en rekent een hele cascade van kosten (transmissie- en distributiekosten, heffingen, belastingen, ...) via zijn factuur door aan de eindafnemers. Hij sluit voor de eindafnemer een toegangscontract af met de distributienetbeheerder, wat de eindafnemer, de 'toegangsgerechtigde', (via zijn leverancier) toegang verleent tot de infrastructuur van de distributienetbeheerder.

Een vrije markt houdt ook inherent het risico in dat bepaalde marktactoren weggaan en anderen in de plaats komen. Leveranciers vormen hier geen uitzondering op. Het is in ieder geval mogelijk dat een leverancier failliet gaat, zijn financiële verplichtingen (al dan niet voorafgaand aan faillissement) niet meer kan nakomen, het evenwicht niet meer kan verzekeren, zijn klanten niet meer kan factureren etc.

Zonder toereikende regeling ontstaat een tweesnijdend zwaard. Aan de ene kant is het immers onmogelijk om bepaalde situaties oneindig door te laten gaan. Als bijvoorbeeld een leverancier zijn betalingen aan de distributienetbeheerder volledig stopzet, moeten (nadat alle andere opties uitgeput zijn) de maatschappelijke kosten beperkt blijven door het beëindigen van de toegang voor deze leverancier tot het net. Dit brengt, gezien de centrale rol in de markt van een leverancier, uiteraard het einde van zijn activiteiten met zich mee.

Aan de andere kant echter is het zonder toereikende regeling totaal onduidelijk wat er in de markt moet gebeuren in deze situatie. Opeens zouden alle klanten van deze leverancier namelijk geen leverancier meer hebben. In de normale logica van de markt betekent dat dat zij ook geen toegang meer hebben, via hun leverancier, tot de diensten van de distributienetbeheerder. Dit houdt in dat de normale marktprocessen zouden leiden tot het afsluiten van deze klanten, in sommige gevallen na een bepaalde te volgen procedure. Dit is om verschillende redenen echter uiterst onwenselijk. Klanten die op deze manier worden afgesloten kunnen immers (ernstige) schade leiden. Bij huishoudelijke afnemers betekent dit het ontzeggen van een voorwaarde voor een normaal leven, terwijl bij professionele afnemers dit enorme commerciële schade kan toebrengen en zelfs het einde van de commerciële activiteit kan betekenen. Bovendien zou dit onherroepelijke schade toebrengen aan het vertrouwen van consumenten in de markt.

Hoewel dus enerzijds de huidige situatie niet kan aangehouden blijven (bijvoorbeeld een failliete leverancier die de distributienetbeheerder niet betaalt), leidt ingrijpen anderzijds tot maatschappelijk onaanvaardbare resultaten. Deze impasse kan enkel doorbroken worden door een volledige, goed functionerende noodleveranciersregeling. De noodleveranciersregeling is het sluitstuk die de risico's die inherent zijn aan de vrije marktwerking ondervangt.

De voorgestelde regeling beperkt zich tot het elektriciteits- en aardgasdistributienet, exclusief het plaatselijk vervoernet voor elektriciteit en de gesloten distributienetten. Op het plaatselijk vervoernet heeft de uitbater, de transmissienetbeheerder, voldoende afspraken met de netgebruikers en/of toegangshouders om een goede afloop te garanderen. De situatie op een gesloten distributienet is erg specifiek en werd nog niet met de betrokken marktactoren besproken. Het is op heden de overtuiging van de regulatoren dat de gesloten distributienetbeheerder zelf moet voorzien in de nodige procedures en systemen om in het geval van een noodlijdende leverancier zijn netgebruikers/toegangshouders te sensibiliseren en een oplossing te bekomen. Indien een leverancier zijn verplichtingen niet meer nakomt, en de gesloten distributienetbeheerder geen alternatieve oplossing met de betrokken netgebruiker heeft afgesproken, is de gesloten

distributienetbeheerder zelf (en/of zijn toegangshouder) verantwoordelijk voor de oplossing van het probleem. De regulatoren denken er ook aan de hieronder beschreven methode toe te passen in bijzondere gevallen waar bij de regularisatie van een privénet bepaalde achterliggende afnemers geen keuze maken voor een leverancier. Dat valt echter buiten de scope van deze problematiek.

De regeling beperkt zich ook tot afnemers op de betrokken netten. Het opzet van deze regeling is immers om de continuïteit van de levering te garanderen. Prosumenten waarbij injectie en afname niet gescheiden is, zullen wel in de regeling opgenomen worden.

Uit het ontwerpadvies en de toelichting hieronder blijkt dat de NLR uiterst complex is, verschillende rechten van afnemers tijdelijk beperkt, (hoge) kosten kan veroorzaken en technisch bepaalde beperkingen heeft. Het is daarom essentieel dat de noodleveranciersregeling enkel toegepast wordt in die situaties waar geen enkel alternatief voor handen is. De regulatoren verbinden zich er dan ook toe noodlijdende leveranciers in de mate van het mogelijke de tijd te bieden om een oplossing binnen de markt te zoeken, bijvoorbeeld door de verkoop van hun klantenportefeuille. Het is pas wanneer de gewestelijke regulator alle andere mogelijkheden heeft overwogen en geen oplossing met minder verstreckende gevolgen kon gevonden worden, dat hij de toestemming zal geven om de toegang te ontzeggen. De regulatoren wijzen er wel op dat er situaties bestaan waarbij de distributienetbeheerder zonder toestemming van de regulator de toegang kan ontzeggen. In dat geval kan de regulator deze voorzichtigheid niet aan de dag leggen.

4.1 De aanleiding voor een noodleveranciersregeling

De regelgeving die leveranciers de toestemming en de mogelijkheid geeft om te leveren, verschilt sterk per gewest. Verschillende situaties kunnen er uiteindelijk toe leiden dat een leverancier de toegang tot het distributienet verliest en bijgevolg zijn activiteiten als leverancier niet kan verderzetten. Deze redenen, en het beslissingskader voor het ontzeggen van de toegang, maken geen deel uit van de NLR.

De regulatoren zullen maximaal met elkaar overleggen vooraleer over te gaan tot het verlenen van toelating aan de distributienetbeheerder voor het ontzeggen van de toegang, of minstens de andere regulatoren op de hoogte brengen indien de toegang ontzegd wordt in de gevallen waar de voorafgaande toestemming van de regulator niet vereist is.

De regulatoren zullen, tenzij de omstandigheden het onmogelijk maken, een beslissing die leidt tot het ontzeggen van de toegang tot het distributienet telkens minstens 30 dagen later laten ingaan dan de datum van de beslissing zelf.

De NLR gaat automatisch van start wanneer een leverancier met actieve toegangspunten op het distributienet de toegang tot al zijn toegangspunten op dat distributienet verliest.

Er zijn verschillende situaties waarin zou kunnen besloten worden dat een leverancier niet meer kan voldoen aan zijn verplichtingen. Het kan gaan om financiële zaken, technische zaken en/of juridische zaken. Enkele voor de hand liggende gevallen zijn:

Financiële zaken:

- Het niet voldoen aan de betalingsverplichtingen ten opzichte van de distributienetbeheerder;
- Het niet meer voldoen aan de borgstelling die een voorwaarde is in het toegangscontract;
- Het niet meer voldoen aan de betalingen ten gunste van de klanten;
- ...

Technische zaken:

- Het niet meer beschikken over een evenwichtsverantwoordelijke (ARP voor elektriciteit, shipper voor aardgas)
- Het niet meer beschikken over een manier om informatie uit te wisselen met de distributienetbeheerder
- ...

Juridische zaken:

- De leverancier kan failliet gaan, wat in verschillende gewesten automatisch een einde maakt aan de toegang tot het net
- ...

De wetgeving en/of de regulatoren kunnen bijkomende verplichtingen opleggen. Zo is het beschikken over een geldige leveringsvergunning of het verkrijgen van een toelating om te leveren door de regulator een vereiste om de activiteit van levering uit te voeren. Het niet meer beschikken over een leveringsvergunning of toelating is dus ook een situatie die het einde van de leveringsactiviteiten kan betekenen.

De gewestelijke regulatoren hebben zeer verschillende invullingen van hun leveringsvergunning³ en van de verplichting tot het hebben van een vergunning. De verschillende wetgevingen kunnen ook andere voorwaarden in toegangscontracten en/of technische reglementen bevatten. Ten slotte kan een leverancier, ondanks een activiteit in meerdere gewesten, toch slechts in één gewest blijvend nalaten om aan zijn verplichtingen te voldoen. Het is dus onmogelijk om de start van de noodleveranciersregeling in de verschillende gewesten altijd op hetzelfde moment te hebben.

Daarnaast is het belangrijk dat de noodleveranciersregeling een erg duidelijk beginpunt heeft. Het moet immers duidelijk zijn dat op een bepaald moment de leverancier vervangen moet worden door een noodleverancier. Enkele mogelijkheden voor dit startpunt werden onderzocht.

Ten eerste werd overwogen dat de regulator moet beslissen wanneer de NLR van start gaat. Dit leidt echter tot onduidelijke situaties. Een regulator kan immers beslissen dat de NLR van start gaat, terwijl de leverancier ondertussen nog steeds toegang tot het net heeft en dus zijn activiteiten nog (ten dele) uitvoert. Bovendien zijn er situaties waarin de regulator geconfronteerd wordt met een situatie waarin hij zelf geen appreciatiemogelijkheden meer heeft. Een leverancier kan bijvoorbeeld failliet gaan, wat in verschillende gewesten automatisch het einde betekent van de toegang en bijgevolg van de activiteiten van de leverancier.

Ten tweede werd overwogen om de start van de noodleveranciersregeling samen te laten vallen met het intrekken van de leveringsvergunning. Dit leidt tot een probleem in Vlaanderen, waar ook leveranciers zonder vergunning actief zijn. Bovendien bestaat ook hier de mogelijkheid dat het einde van de leveringsvergunning en het einde van de toegang tot het net niet samenvallen, wat voor juridische verwarring zou kunnen zorgen.

Daarom werd uiteindelijk besloten om de start van de noodleveranciersregeling te laten samenvallen met het geheel ontzeggen van de toegang tot het distributienet. Immers, de regulator kan in sommige gevallen toestemming geven aan de distributienetbeheerder om de toegang te beëindigen, en het intrekken van de leveringsvergunning leidt in de meeste gevallen ook automatisch tot het einde van de toegang tot het distributienet. Het beginpunt blijft op deze manier echter heel erg duidelijk. Dit beginpunt markeert zo het einde van de normale marktsituatie, en het begin van de bijzondere noodoplossing die de NLR is.

---

³ Zo hebben de Waalse en Brusselse regulator vergunningen die enkel gelden voor een beperkte groep afnemers.

De discussie over welke elementen dan moeten leiden tot het einde van de toegang blijft gevoerd worden onder de regulatoren, die ook hun respectievelijke overheden aanmoedigen om deze elementen verder op elkaar af te stemmen. Om eerder aangehaalde redenen is het echter hoe dan ook niet altijd mogelijk om de noodleveranciersregeling in alle drie de gewesten tegelijk van start te laten gaan. Daarom wordt deze discussie voor de opmaak van dit ontwerpadvies niet verder gevoerd.

Uiteraard kan het einde van de toegang tot het distributienet in een bepaald gewest een leverancier snel verder in de problemen brengen in de andere gewesten. Alleen al de negatieve publiciteit die daarmee gepaard gaat, zal veel klanten er waarschijnlijk toe aanzetten voor een andere leverancier kiezen. Het is daarom belangrijk dat de regulatoren onderling overleggen over de mogelijkheid om de toegang te ontzeggen (en dus de activatie van de NLR) en in ieder geval elkaar op de hoogte brengen wanneer de NLR wordt geactiveerd. Dit wordt bij voorkeur geformaliseerd in de regeling zelf, om ervoor te zorgen dat personeelwissels niet leiden tot het vervagen van deze afspraken.

4.2 Het einde van de activiteiten van de noodlijdende leverancier

Een leverancier die zijn toegang tot het distributienet volledig verliest, kan onmogelijk zijn activiteiten als leverancier verderzetten. Hij kan onmogelijk de verplichtingen uit de leveringscontracten met zijn eindklanten aangesloten op het distributienet verder nakomen. Daarom worden de leveringscontracten die hem verbinden aan de klanten van rechtswege beëindigd. De leveranciers nemen ook in hun algemene voorwaarden op dat het contract met hun afnemers op dat moment stopt.

Dit wil zeggen dat de afnemers op dat moment geen klant meer zijn bij de noodlijdende leverancier.

[Louter van toepassing in het Waalse Gewest:] Bij de klanten van de noodlijdende leverancier die een budgetmeter hebben, stoppen meteen na het ontzeggen van de toegang alle betalingen van de DNB aan de noodlijdende leverancier.

Wanneer een leverancier de toegang tot het distributienet verliest, betekent dit niet automatisch het einde van zijn relatie met de eindafnemer. Hij heeft immers een leveringscontract met deze eindafnemer, dat niet noodzakelijk automatisch een einde neemt wanneer de leverancier niet meer voldoet aan de noodzakelijke voorwaarde om leverancier te zijn, namelijk de toegang tot het distributienet.

Dit leidt tot een onhoudbare situatie. Enerzijds heeft de klant geen geldige leverancier meer, die elektriciteit en/of aardgas aankoopt en hem factureert. Anderzijds heeft hij contractueel nog wel een leverancier, die hem in gebreke zou kunnen stellen wanneer hij zich niet houdt aan opzegtermijnen en andere afspraken binnen het contract of zomaar een nieuwe leverancier zou toegewezen krijgen in het kader van de NLR. Gezien een leverancier zoals eerder aangehaald een zeer centrale rol speelt in de markt, moet er bovendien onmiddellijk iemand deze rol overnemen. De regulatoren zochten daarom binnen de FORBEG werkgroep naar een oplossing.

Een eerste mogelijkheid bestaat erin dat de regeling de leveranciers verplicht om in hun algemene voorwaarden te voorzien in een ontbinding van het contract in deze situatie. Het zou echter kunnen dat bepaalde leveranciers niet voldoen aan deze verplichting, wat leidt tot onduidelijkheid in de situatie van een NLR.

Een andere oplossing, die hetzelfde resultaat heeft maar het grote voordeel heeft dat het door de regelgeving uniform kan worden opgelegd, is dat in het geval van het einde van de toegang van de

leverancier, zijn leveringscontracten die hem verbinden aan zijn klanten van rechtswege worden beëindigd. Beide partijen zijn zo verlost van hun verplichtingen en zijn dus niet meer gebonden ten opzichte van elkaar.

Omwille van de eenvoud wordt deze optie weerhouden in het ontwerpadvies. Het is aan de gewestelijke regelgever om in het kader van de NLR te bepalen dat bij het einde van de toegang de leveringscontracten tussen de leverancier en zijn klant van rechtswege een einde neemt. Voor de duidelijkheid naar de klanten toe is de opname van een clause in de algemene voorwaarden ook nuttig. Deze optie wordt daarom ook in het ontwerpadvies opgenomen, evenwel zonder de eerste uit te sluiten.

4.2.1 Faillissement

De oplossing die voorgesteld wordt in het kader van de NLR mag niet conflicteren met de faillissementswetgeving. Om die doelstelling te bereiken werden verschillende pistes overwogen. De onmiskenbare economische waarde van de klantenportefeuille, die door bovenstaand voorstel aan de failliete boedel wordt onttrokken, was daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Na onderzoek van zowel de juridische als de praktische overwegingen bij de besproken denk pistes, bestaat de weerhouden mogelijkheid hierin om geen verschillende aanpak te hanteren in het geval van een faillissement. Een leverancier zonder toegang tot het net kan zijn taken op geen enkele manier meer uitvoeren, en zal moeten vervangen worden, ongeacht de reden voor het ontzeggen van de toegang. De voortzetting van de contracten door de curator met de energieafnemers is niet meer mogelijk, aangezien de failliete leverancier geen toegang meer heeft tot het distributienet. Ook de economische waarde van de klantenportefeuille van de noodlijdende leverancier verschilt niet naar gelang de reden waarom de toegang ontzegd werd. Een afwijkende regeling (zo die al niet indruist tegen de faillissementswetgeving) zou in ieder geval discriminatoir zijn. Het niet van rechtswege beëindigen van de contracten van de noodlijdende leverancier met zijn klanten op het moment van het ontzeggen van de toegang tot het distributienet, zou bovendien hierboven reeds beschreven problemen met zich meebrengen.

4.2.2 Klanten met een budgetmeter voor elektriciteit of aardgas

In het Waalse gewest zijn er klanten die in het kader van de sociale openbardienstverplichtingen (SODV) klant zijn bij een commerciële leverancier en een budgetmeter voor elektriciteit of aardgas hebben. De klanten kunnen krediet opladen, dat via de distributienetbeheerder wordt doorgegeven aan de leverancier in kwestie. De klant kan dan voor het krediet dat hij heeft opgeladen elektriciteit of aardgas verbruiken. Het einde van de toegang tot het distributienet voor een leverancier beëindigt het contract tussen klant en leverancier. De noodlijdende leverancier kan op dat moment uiteraard geen aanspraak meer maken op de betalingen die de klanten in hun budgetmeter maken. Zij zullen immers gebruik maken van hun krediet op een moment dat de noodlijdende leverancier hen niet meer belevet. Om hieraan tegemoet te komen, moet in de regelgeving opgenomen worden dat in dit geval de betalingen van de distributienetbeheerder aan de noodlijdende leverancier m.b.t. dit krediet meteen stopgezet worden.

4.3 De selectie van een noodleverancier voor elke klant

De rol van noodleverancier wordt toegewezen aan de commerciële leveranciers in de markt. De distributienetbeheerder zal deze rol slechts in uitzonderlijke gevallen op zich nemen.
--

Elke leverancier⁴ die actief is op het distributienet waar ook de noodlijdende leverancier actief was, is in principe aangeduid als noodleverancier. De gewestelijke regulator zal de leveranciers jaarlijks een formulier aanbieden waarin de leveranciers moeten aanduiden of zij ter beschikking zijn voor de NLR of dat zij menen dat ze uitgesloten moeten worden. Elke leverancier is verplicht dit formulier voor een vast te leggen dag in te vullen. Indien de leverancier zich niet ter beschikking stelt, motiveert hij waarom hij zich onder één van de limitatieve uitsluitingsgronden bevindt. De bevoegde regulator beslist, na het horen van die leveranciers die een uitsluiting vroegen, maar niet kregen, voor een bepaalde datum welke leveranciers uitgesloten worden. Leveranciers die niet uitgesloten worden volgens deze beslissing, zijn beschikbaar voor de NLR en nemen alle nodige voorbereidingsmaatregelen.

De uitsluitingsgronden voor de NLR zijn de volgende:

- De leverancier belevt enkel ondernemingen die deel uitmaken van de groep van ondernemingen waar de leverancier toe behoort;
- De leverancier is technisch niet in de mogelijkheid om een nieuwe klant te beleveren, gezien de leverancier nooit nieuwe klanten wint;
- De leverancier bevindt zich zelf in ernstige financiële moeilijkheden, en kan zijn eigen betalingsverplichtingen niet nakomen (uitsluiting voor zolang deze toestand duurt);
- De leverancier heeft enkel "online only" producten en heeft bijgevolg niet de middelen om een klant enkel met zijn adresgegevens te factureren;

Elke noodleverancier neemt een deel van de klanten van de noodlijdende leverancier over dat in verhouding staat tot zijn aandeel in de markt. Dit marktaandeel wordt apart berekend voor elk marktsegment, rekening houdende met de uitgesloten leveranciers en de noodlijdende leverancier. De aldus bekomen marktaandelen van de noodleveranciers vormen zo samen 100% in elk distributienetgebied en voor elk marktsegment. De uiteindelijke verdeling van de klanten over de noodleveranciers moet proportioneel en willekeurig gebeuren. De regulatoren stellen een verdeling op alfabetische basis voor. De leverancier met het grootste marktaandeel neemt de distributienetgebruikers over met een naam die begint met de eerste letters van het alfabet, tot zijn marktaandeel van de klanten van de noodlijdende leverancier bereikt of overschreden is. De volgende klanten (in alfabetische volgorde) worden toegewezen aan de leverancier die het op één na grootste marktaandeel heeft, opnieuw tot zijn marktaandeel bereikt of overschreden is. Deze toewijzing loopt door tot alle klanten zijn toegewezen.

De regulatoren kunnen de praktische en technische uitwerking van deze verdeling verder verduidelijken.

Elke afnemer van de noodlijdende leverancier, ongeacht het type, die als netgebruiker is aangesloten op het distributienet, zal opgenomen worden in de NLR. De mate van bescherming en de termijnen die daarbij gehanteerd worden kunnen wel verschillen.

[Louter van toepassing in het Waalse Gewest:] De klanten van de noodlijdende leverancier die beschikken over een budgetmeter, zullen ook door een noodleverancier belevd worden. De betalingen van de distributienetbeheerder van het krediet voor deze budgetmeters zullen vanaf de activatie van de NLR aan de noodleverancier gebeuren.

---

⁴ In het Waalse en Brusselse Gewest beschikken bepaalde leveranciers slechts over een beperkte leveringsvergunning beschikken. Het is uitgesloten dat zij als NLR zullen geselecteerd worden. Deze verplichting wordt daarom best niet aan hen opgelegd.

Op het moment van de automatische beëindiging van de contracten wordt onmiddellijk de NLR opgestart, namelijk de overgang van de klanten naar de portefeuille van een andere leverancier. Gezien geen enkele van de voormalige klanten van de noodlijdende leverancier op dit moment beschikt over een leverancier/toegangshouder op zijn toegangspunt, moeten zij allemaal betrokken worden in de regeling. Het alternatief is immers afsluiting (ten minste voor professionele klanten), wat een disproportionele consequentie zou zijn.

De volgende vraag is dan welke partij wordt aangeduid om de rol van noodleverancier in te vullen. Er zijn twee partijen waaraan de gewestelijke regelgever door middel van bijvoorbeeld openbaredienstverplichtingen deze dienstverlening kan opleggen, namelijk de leveranciers en de distributienetbeheerders.

4.3.1 Piste distributienetbeheerder is noodleverancier

Ten eerste werd de piste van de distributienetbeheerder onderzocht. In het kader van de geliberaliseerde energiemarkt draagt het immers de voorkeur weg verplichtingen niet op te leggen aan de puur commerciële bedrijven. Binnen deze piste zouden de distributienetbeheerders alle klanten van de noodlijdende leverancier overnemen en beleveren tot zij zelf een keuze maken voor een nieuwe leverancier. De voor- en nadelen van deze optie worden hieronder eerst schematisch voorgesteld, en vervolgens verder uitgewerkt.

Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none"> - Gereguleerde partij - Gekende partij door de klant, wiens communicatie (h)erkend wordt - Uniforme oplossing voor alle klanten, met uniforme voorwaarden en uitvoering - Beter kennis over klanten noodlijdende leverancier - Meer mogelijkheden om te anticiperen op ontzeggen toegang 	<ul style="list-style-type: none"> - Is zelf geen evenwichtsverantwoordelijke, en koopt energie aan bij tussenpartij - Belevert slechts een beperkt volume, dat niet zomaar te verhogen is - Heeft geen automatische systemen voor de facturatie van (een grote hoeveelheid) klanten - Beschikt niet over producten voor professionele afnemers - Is minder efficiënt in facturatie/sourcing/... - Wordt normaal gesproken niet toegestaan om te leveren.

4.3.1.1 Voordelen

Het past ten eerste beter binnen het concept van de geliberaliseerde energiemarkt om een verplichting op te leggen aan een gereguleerde partij zoals de distributienetbeheerder. Hoewel zeker de mogelijkheid bestaat om een openbaredienstverplichting op te leggen aan zowel netbeheerders als leveranciers, valt de keuze principieel dus eerder op de distributienetbeheerder.

Ten tweede is de distributienetbeheerder een gekende partij voor de afnemer. In principe heeft de eindafnemer immers af en toe contact met de distributienetbeheerder. Bij jaarlijks of maandelijks gemeten afnemers kan dat gaan om de periodieke meteropname. Ook bijvoorbeeld voor het bekomen van een nieuwe aansluiting of het melden van zonnepanelen doet een afnemer beroep op de distributienetbeheerder. De distributienetbeheerders hebben ook een zekere naamsbekendheid door hun aanwezigheid in het straatbeeld. Dit alles kan ertoe leiden dat een klant die in het kader van een noodleveranciersregeling wordt overgenomen door de distributienetbeheerder misschien eerder geneigd is deze partij te vertrouwen, ten opzichte van een leverancier die hij niet kent.

Anderzijds is het uiteraard ook mogelijk de distributienetbeheerder als ‘neutrale’ en betrouwbaar geachte partij een belangrijke rol te geven in de communicatie naar de klanten in het geval dat gekozen wordt om de rol van noodleverancier aan de commerciële leveranciers toe te wijzen.

Ten derde zorgt een keuze voor de distributienetbeheerder als noodleverancier ervoor dat alle afnemers dezelfde noodleverancier hebben. Zij zullen dus allemaal op dezelfde manier behandeld worden. Deze gelijke behandeling kan zeker gezien worden als een voordeel.

Ten vierde hebben de distributienetbeheerders door hun beheer van het toegangsregister zicht op de historische verbruiksgegevens van de klanten die overgenomen moeten worden. Zij kunnen zich met deze informatie voorbereiden op het moment dat het ontzeggen van de toegang als een mogelijkheid wordt overwogen.

4.3.1.2 Nadelen

De meeste en belangrijkste nadelen van de toewijzing van de rol van noodleverancier aan de distributienetbeheerder uiten zich in de technische mogelijkheden waarover de distributienetbeheerder nu beschikt en de economische verantwoordbaarheid van de uitbreiding van deze mogelijkheden.

De distributienetbeheerder belevt op dit moment namelijk enkel klanten in hun rol als sociale leverancier of uitzonderingsleverancier⁵. Zij vervullen de rol van leverancier *sensu strictu*, en factureren klanten voor hun verbruik (veelal via een budgetmeter). Ze produceren echter zelf geen elektriciteit of kopen ook geen elektriciteit noch aardgas aan op de groothandelsmarkt. Ze zijn ook geen evenwichtsverantwoordelijke bij Elia of shipper bij Fluxys en verzorgen dus niet het evenwicht van hun eigen portfolio. Al deze rollen besteden zij via een overheidsopdracht uit aan een tussenpersoon. Deze tussenpersoon heeft een “all-in” contract met de distributienetbeheerder, en biedt hem zo een “vaste” prijs voor energie en de kosten voor het onevenwicht. In het geval de distributienetbeheerder op dit moment zijn afnamevolume plots zou moeten verhogen met een afname die bijvoorbeeld overeenkomt met zijn eigen bescheiden afname, zou dit door het contract met deze tussenpersoon fors gepenaliseerd worden. Die penalisering begint al bij een lichte toename van het volume. Enkel de allerkleinste leveranciers zouden zo kunnen falen zonder dat de maatschappelijke kosten uit de hand lopen. Uiteraard is het ook mogelijk het contract uit te breiden, opdat de situatie van een NLR wel binnen het normale contract valt. Dit komt echter de facto neer op een verzekering voor een enorme plotse toename van volume die één evenwichtsverantwoordelijke moet dragen. Geen enkele evenwichtsverantwoordelijke zou bereid kunnen zijn om dit aan een redelijke prijs te voorzien. Bovendien zou dit de groothandelsmarkt waarschijnlijk beïnvloeden, gezien deze tussenpartij continu een bepaald te leveren volume elektriciteit of aardgas achter de hand moet hebben. Men zou ook kunnen argumenteren dat de distributienetbeheerder zelf een uitgebreidere rol opneemt in de levering. Dit stemt echter niet overeen met de geest van de markt, en zou in een normale marktsituatie ook buitensporige kosten opleveren, die continu gesolidariseerd worden onder alle afnemers.

De distributienetbeheerder heeft door zijn zeer beperkte rol als sociale leverancier en uitzonderingsleverancier ook slechts een zeer beperkte set aan tools ter beschikking. Het facturatiesysteem is in ieder geval niet voorzien op een sterke toename van klanten zoals in de NLR. Dit temeer omdat de distributienetbeheerder ook quasi enkel huishoudelijke klanten belevt. Het heeft dan ook geen systemen, noch producten klaar staan voor de beleving van (grote) professionele klanten. Het zou in dat geval ook sterk onduidelijk zijn welke prijs en/of voorwaarden

---

⁵ De distributienetbeheerder belevt in sommige gevallen tijdelijk klanten. Het gaat om huishoudelijke klanten wiens contract bij de leverancier werd opgezegd om een andere reden dan wanbetaling en om situaties waarin niet duidelijk is wie de verbruiker is, bijvoorbeeld bij het verkeerd of niet doorgeven van een verhuis.

zij voor deze klanten zouden moeten hanteren. Zeker ook voor de beleving van maandelijks of continu gemeten klanten zou dit problemen kunnen opleveren bij de praktische toepasbaarheid. Hoe dan ook zouden ook hier de kosten die gemaakt moeten worden in de normale marktsituatie niet te verantwoorden zijn voor een noodsituatie die op basis van de ervaring uit het verleden slechts heel zelden voorkomt.

Ten slotte zou levering door de distributienetbeheerder van een relatief grote groep klanten gezien kunnen worden als een terugkeer naar de situatie voor de “unbundling”, gezien deze niet meer door een commerciële leverancier beleverd zouden worden. Het is niet wenselijk om de distributienetbeheerder een meer uitgebreide rol als leverancier te geven.

4.3.1.3 Conclusie

Vooraf omwille van de buitensporige kosten van het uitbreiden van de leveringscapaciteit van de distributienetbeheerder, in het bijzonder in het geval van een onverwachte stijging van deze capaciteit, wordt deze piste afgewezen. Er wordt gekozen om de distributienetbeheerder enkel een mogelijke rol toe te bedelen in de praktische uitwerking van de regeling, in de administratieve en financiële ondersteuning en voor het eventueel opnemen van (huishoudelijke) klanten die omwille van omstandigheden niet konden toegewezen worden aan een noodleverancier.

4.3.2 Piste commerciële leverancier is noodleverancier

De andere mogelijkheid is dat één of meerdere commerciële leveranciers de rol van noodleverancier overnemen. Er werden twee mogelijke uitwerkingen voor deze piste overwogen, namelijk de selectie van een noodleverancier op basis van een overheidsopdracht enerzijds, en de automatische selectie van alle leveranciers anderzijds.

De eerste optie is dus dat de selectie van één of meer noodleveranciers zou georganiseerd worden op basis van een overheidsopdracht. De organisatie van deze overheidsopdracht zou toevertrouwd kunnen worden aan de distributienetbeheerder, onder toezicht van de gewestelijke regulator. In principe zou het bestek verschillende loten moeten bevatten. Deze loten zouden op zo'n manier uitgewerkt moeten worden, zodat ze leiden tot een billijke verdeling van de klantenportefeuille van elke potentiële noodlijdende leverancier (per segment, etc...). Een overheidsopdracht staat ook toe om verschillende leveranciers te selecteren. Een eenvoudige overheidsopdracht, zonder loten, bevoordeelt immers de grote leveranciers die de enigen zouden zijn die een voldoende technische capaciteit ter beschikking kunnen stellen om een korte periode een groot aantal klanten over te nemen. Een overheidsopdracht kan telkens enkel voor een beperkte periode gegund worden, wat een periodieke hernieuwing van de overheidsopdracht noodzaakt. De gunningscriteria van de overheidsopdracht zouden onder meer de prijs kunnen zijn die de leverancier voorstelt bij de overname van de klanten. Het is ook mogelijk om de prijs en de andere voorwaarden op te nemen in het bestek voor de overheidsopdracht. Deze door de leverancier voorgestelde prijs moet zijn redelijke kosten voor de noodlevering reflecteren, vermeerderd met een redelijke winst. Desalniettemin moet de voorgestelde prijs ook rekening houden met de kosten voor het werven van nieuwe klanten die de noodleverancier op deze manier (ten dele) vermijdt. De voorgestelde prijs moet ten slotte ook rekening houden met het type klanten (huishoudelijk, KMO of industrieel) en het risico op de betaling van te lage of te hoge voorschotten en wanbetaling in het algemeen in overweging nemen. Anderzijds zou de technische capaciteit van de leverancier een selectiecriteria kunnen zijn. Een laatste gunningscriterium zou ten slotte de vergoeding kunnen zijn die door de distributienetbeheerder betaald moet worden bij de gunning.

De tweede optie bestaat erin dat de gewestelijke regulatoren de mogelijkheid gegeven wordt om een procedure van automatische toewijzing te organiseren. Deze procedure zou voorbereid worden door elke leverancier jaarlijks te informeren dat hij geselecteerd is voor de noodleveranciersregeling.

Elke actieve leverancier is via deze weg dus de facto een potentiële noodleverancier. Er zouden wel bepaalde criteria vastgelegd kunnen worden op basis waarvan een leverancier kan beargumenteren dat hij niet de mogelijkheid heeft om bijkomende klanten op te nemen. Een voorbeeld zou kunnen zijn dat deze leverancier enkel een vaste portefeuille van bestaande klanten beheert, maar nooit klanten werft. Het lijkt aangewezen dat de transparante, objectieve criteria voor deze opt-out gemeenschappelijk door de gewestelijke regulatoren worden vastgelegd. Een leverancier die verwacht te beantwoorden aan deze criteria kan dan in reactie op het jaarlijkse aan hem gerichte schrijven van de regulator een gemotiveerd verzoek indienen voor de opt-out. De regulatoren zouden daarop jaarlijks de lijst met geselecteerde noodleveranciers bekend maken.

In het geval van de activatie van een noodleveranciersregeling zou de distributienetbeheerder vervolgens, gebruik makend van deze lijst, alle noodleveranciers selecteren. Per vooraf gedefinieerd segment zou het marktaandeel van elke noodleverancier bepaald worden. De voormalige klanten van de noodlijdende leverancier zouden aan de hand daarvan proportioneel ten opzichte van het marktaandeel van elke noodleverancier verdeeld worden. Om deze voormalige klanten te verdelen over de noodleveranciers zouden een mogelijkheid zijn hen alfabetisch te rangschikken op basis van de distributienetgebruiker zoals die gekend is in het toegangsregister van de distributienetbeheerder. Distributienetgebruikers waarvan de naam start met de eerste letters van het alfabet, zullen toegewezen worden aan de noodleverancier met het grootste marktaandeel tot zijn deel van de voormalige klanten van de noodlijdende leverancier bereikt is. Vervolgens worden de volgende noodleveranciers op dezelfde wijze “gevuld”. Het is belangrijk de segmenten op zulke manier vast te leggen dat elke leverancier uiteindelijk een billijk deel van de klantenportefeuille van de noodlijdende leverancier overneemt. Een alternatief bestaat erin de verdeling te maken op basis van de EAN code.

Na deze verdeling te hebben gemaakt, en wanneer gestart wordt met de ogenblikkelijke overdracht van deze distributienetgebruikers naar hun noodleverancier, worden de noodleveranciers aangeschreven met een overzicht van de aan hen toegewezen klanten. De distributienetbeheerders moeten in elk geval alle nodige informatie beschikbaar maken voor de noodleverancier. Onafhankelijk van de gekozen selectiemethode moet de noodleverancier immers zoveel mogelijk geholpen worden om de nodige voorzorgen te nemen voor de overname van de klanten.

Voor- en nadelen worden hieronder voor beide opties apart afgewogen ten opzichte van de piste waarbij de distributienetbeheerder de noodleverancier zou zijn.

Overheidsopdracht	
<u>Voordelen</u>	<u>Nadelen</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Marktrisico kan over meer partijen gesplitst worden - Prijs voor klant kan vastgelegd worden in aanbesteding - Minder stringent dan automatische selectie voor leveranciers - De efficiëntste facturatiesystemen worden ingezet - Op voorhand maximaal volume gekend 	<ul style="list-style-type: none"> - Beperkte mogelijkheden voor toegang kleinere leveranciers - Onzekere uitkomst - Prijs kan bijzonder hoog oplopen - Risico volledig gedragen door enkele partijen - Overheidsopdracht bijzonder complex vanwege foutenmarge aantal en type afnemers - Beperkte kennis afnemers
Automatische selectie	
<u>Voordelen</u>	<u>Nadelen</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Marktrisico wordt de facto over het 	<ul style="list-style-type: none"> - Prijs (mogelijk) niet uniform voor alle

<p>grootst aantal mogelijke partijen gesplitst</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoerbaarheid in ieder geval gegarandeerd - Marktverhoudingen worden niet verstoord - De kosten worden maximaal beperkt - De efficiëntste facturatiesystemen worden ingezet 	<p>klanten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verplichtende maatregel voor leveranciers - Beperkte kennis afnemers
---	--

Het belangrijkste voordeel van beide opties ten opzichte van de piste van de distributienetbeheerder is dat het volumerisico veroorzaakt door een noodlijdende leverancier kan gesplitst worden over een groter aantal partijen. Deze partijen moeten, elk afzonderlijk, daardoor minder ingrijpende voorzorgen nemen. Een sterk gesimplificeerd voorbeeld illustreert hier:

Voorbeeld 1: Spreiding risico over verschillende partijen.⁶

Een noodlijdende leverancier voor elektriciteit, die enkel huishoudelijke klanten belevt, heeft een portefeuille die een volume van 1.000 MWh per dag verbruikt. Voor de eenvoud veronderstellen we dat hij slechts in één distributienetgebied actief is.

De distributienetbeheerder levert in hetzelfde gebied dagelijks 1.000 MWh. Als deze distributienetbeheerder die (beperkte) portefeuille moet overnemen, moet zijn volume verhogen met 100%. Gezien zijn contract slechts een beperkte verhoging met 5, 10 of 15% toelaat, zal hij voor 85% een boeteprijs moeten betalen. Bovendien zal zijn ARP mogelijk in de problemen komen.

De andere leveranciers leveren in hetzelfde gebied dagelijks 25.000 MWh. Als zij (naar gelang hun marktaandeel) de klanten overnemen, moeten zij hun volume slechts verhogen met 1/25^e of 4%. Als de helft van hen via een overheidsopdracht wordt gecontracteerd voor de dienst van noodleverancier, loopt dit op tot 8%, maar dit blijft binnen redelijke grenzen. Dit zal nog steeds niet eenvoudig zijn, maar het is in ieder geval gemakkelijker te dragen voor de ARP's (evenwichtsverantwoordelijken) die het evenwicht van deze leveranciers garanderen dan voor de ARP van de ene leverancier van de distributienetbeheerder.

Bovendien zijn de systemen waarbij de leveranciers noodleverancier zijn, ongeacht het gekozen selectiesysteem, telkens ook efficiënter op operationeel vlak. De facturatiesystemen van de gekozen leverancier zijn immers voorbereid op het opnemen van nieuwe klanten van eenzelfde type als de klanten die zij reeds hebben.

Deze voordelen zijn dusdanig doorslaggevend dat hoe dan ook deze keuze wordt gemaakt om de rol van noodleverancier aan de leveranciers toe te wijzen. De afweging tussen beide opties voor de selectie wordt hieronder verder uitgewerkt.

4.3.2.1 Voordelen overheidsopdracht

Het belangrijkste voordeel van een overheidsopdracht is dat het zich meer inschrijft in de normale werking van een commerciële markt. De leveranciers nemen vrijwillig deel aan het systeem.

⁶ Voor dit rekenvoorbeeld werden enkele veronderstellingen gemaakt:

- een huishoudelijke klant verbruikt 3,5 MWh per jaar;
- 80.000 klanten bij de distributienetbeheerder tegenover 2,5 miljoen klanten in de commerciële markt.

Daarnaast kunnen ook in het bestek bepaalde leveringsvoorwaarden vastgelegd worden, zoals de te hanteren prijs, de duur, e.a., die vervolgens gelijk zijn voor gelijkaardige klanten.

Een eventuele overheidsopdracht zou, om zoveel mogelijk leveranciers ter beschikking te hebben, best werken met loten. De leverancier die een bepaald lot wint, weet dus precies hoeveel klanten hij in geval van een noodleveranciersregeling maximaal kan toegewezen worden en kan zich hierop voorbereiden.

4.3.2.2 Nadelen overheidsopdracht

Om een volledige dekking te krijgen in het geval een leverancier van een redelijke grootte faalt, en er voor te zorgen dat er tegelijk voldoende mogelijkheden zijn voor kleinere leveranciers om ook in te schrijven op de overheidsopdracht. Moet de overheidsopdracht een zeer complex raamwerk worden van loten. Deze complexiteit vertaalt zich ook in de haalbaarheid van een correcte uitwerking.

Een aantal van deze loten zullen bovendien noodzakelijkerwijs nog steeds erg groot zijn, terwijl andere loten zeer voorwaardelijk zullen zijn (vb. pas als loten X en Y uitgeput zijn, zal lot Z aangesproken worden). Onder meer daardoor is het zeker denkbaar dat voor bepaalde loten slechts één kandidaat in aanmerking komt (die vervolgens de prijs zelf kiest) of dat er geen kandidaten zullen zijn. In dat geval zou de distributienetbeheerder opnieuw een belangrijke rol moeten spelen voor de niet toegewezen loten, wat opnieuw leidt tot dezelfde moeilijkheden die hierboven werden geïllustreerd.

Gezien voor de grootste en belangrijkste loten van de aanbesteding hoe dan ook slechts enkele kandidaten in aanmerking komen om een realistische offerte in te dienen, zal dit ook weer leiden tot de verdeling van het marktrisico over een kleine groep leveranciers en dus (a fortiori) evenwichtsverantwoordelijken. Opnieuw leidt dit tot hoge kosten bij elk van deze partijen, die zich moeten verzekeren tegen een erg onwaarschijnlijke, maar toch erg ingrijpende omstandigheid.

Deze argumenten doen de balans omslaan in het voordeel van de automatische selectie. Hieronder worden ook de voor- en nadelen besproken.

4.3.2.3 Voordelen automatische selectie

Het belangrijkste voordeel van de automatische selectie is dat het automatisch leidt tot een volledig dekkende oplossing. Alle leveranciers worden aangesproken en alle klanten van de noodlijdende leverancier worden over hen verdeeld. Gezien de verdeling over een groot aantal partijen gebeurt, is het risico per partij bovendien beperkt. Let wel: wanneer één van de grootste leveranciers plots zou falen, kan geen enkele oplossing het risico per partij tot op een redelijk niveau beperken. Deze oplossing zorgt dan echter nog steeds voor de beste verdeling, waarbij elke partij het minst blootgesteld aan een plotse stijging van het toegewezen volume.

Verder zorgt het, door de pro rata verdeling op basis van de marktaandelen, voor de minst grote verstoring van de markt-evenwichten die gelden op een bepaald moment. Uiteraard is het de bedoeling van elke oplossing dat klanten zo snel mogelijk weer zelf een keuze maken en weg gaan bij de hen toegewezen noodleverancier. Toch lijkt het ook onwenselijk om voor korte tijd het evenwicht volledig om te gooien.

Deze oplossing lijkt ook globaal de laagste kosten te zullen hebben. Zelfs in de veronderstelling dat de gewestelijke regelgever voorziet in een vergoeding van de eventuele meerkosten voor de leveranciers (zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**), zullen deze meerkosten in ieder geval kleiner zijn dan de meerkosten in geval van één leverancier die een groot risico draagt.

4.3.2.4 Nadelen automatische selectie

De belangrijkste nadelen van de automatische selectie zijn enerzijds de bijkomende verplichting die zo op de leveranciers terecht komen, en anderzijds de prijs en voorwaarden die mogelijk verschillen tussen verschillende voormalige klanten van dezelfde noodlijdende leverancier voor de periode van de NLR. Het is bijzonder moeilijk voor de leveranciers om voorbereidingen te maken opdat zij in het geval van een NLR identieke producten aanbieden aan alle (gelijkaardige) klanten. In de normale marktwerking zullen leveranciers deze producten immers niet aanbieden. Alle processen die zij vastleggen voor hun bestaande producten, zouden zij opnieuw moeten in orde brengen voor producten die op basis van een historische inschatting zo goed als nooit gebruikt zouden moeten worden.

Daarnaast is het prijsbeleid ook een bevoegdheid van het federale niveau, en zou de gewestelijke regelgever enkel gebruik makend van de impliciete bevoegdheden hier mogelijk expliciet zaken over kunnen bepalen (zie hoofdstuk **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). De federale regelgever en/of de CREG kunnen hier echter wel nog bijkomende voorwaarden over opleggen en/of alsnog beslissen dat in dit geval een bepaalde prijs moet gelden (die beperkt is in de tijd).

Gezien de NLR een beperkte leveringsperiode omvat, wordt een beperkt verschil in prijs/voorwaarden tussen verschillende consumenten hier niet als een te groot bezwaar ingeschat. Klanten die ontevreden zijn over de voorwaarden van de noodleverancier hebben in het vooropgestelde systeem steeds de mogelijkheid om te veranderen van leverancier.

4.3.2.5 Conclusie

Er wordt gekozen om de leveranciers de rol van noodleverancier toe te bedelen. Zij hebben ten eerste de nodige systemen om een overgang van een redelijke hoeveelheid nieuwe klanten in goede banen te leiden, en kunnen vooral de last van een noodlijdende leverancier onderling verdelen. Deze onderlinge verdeling van het risico, en daarmee ook de beperking van de algemene kosten, wordt geminimaliseerd door zo veel mogelijk leveranciers te selecteren. Dit argument zorgt ervoor dat de automatische selectie op de toegelichte manier als selectiemethode wordt verkozen boven een overheidsopdracht. Andere doorslaggevende argumenten zijn dat enkel deze methode een zekere oplossing inhoudt enerzijds, en dat in de vrijgemaakte energiemarkt de rol van levering hoofdzakelijk en bij voorkeur aan leveranciers wordt toegekend anderzijds.

4.3.3 Modaliteiten voor de aanwijzing van noodleveranciers en de verdeling van de klanten over de noodleveranciers

De regulatoren kiezen voor de methode van automatische toewijzing, zodat zoveel mogelijk noodleveranciers het risico onder elkaar spreiden.

Ten eerste werd daarom overwogen om in beginsel alle actieve leveranciers in het betrokken gewest te selecteren als noodleverancier. Toch is het mogelijk dat één of meerdere leveranciers in een gewest beter niet in de regeling opgenomen worden. Een leverancier die zich namelijk technisch niet in de mogelijkheid bevindt om deel te nemen aan de regeling, zal de hem toegewezen klanten waarschijnlijk niet beleveren en zo opnieuw een probleem veroorzaken. Er moet echter over gewaakt worden dat leveranciers die in principe wel over de mogelijkheid beschikken om deel te nemen, zich niet onterecht aan de regeling onttrekken.

Ten tweede werd daarom overwogen een aantal criteria in te bouwen aan de hand waarvan leveranciers automatisch uitgesloten werden van de regeling. Het is echter moeilijk voor de regulatoren om over de juiste gegevens te beschikken om deze afweging te maken. Het zou daarom

waarschijnlijk zijn dat de regulatoren bepaalde leveranciers ten onrechte uitsluiten en/of anderen ten onrechte niet uitsluiten.

Daarom wordt voorgesteld om de leveranciers zelf te laten beargumenteren of zij zich onder één van de uitsluitingscriteria bevinden. Ze zullen hiertoe jaarlijks opgeroepen worden. De regulatoren zullen daarom jaarlijks alle leveranciers oproepen om voor een bepaalde datum aan te geven of ze kunnen deelnemen aan de noodleveranciersregeling. Indien ze bij deze rapportering aangeven niet te kunnen deelnemen, moeten ze argumenteren waarom ze zich onder één of meerdere uitsluitingscriteria bevinden. De regulator beslist op basis van de argumentatie van de leverancier of zijn aanvraag voor een uitsluiting gegrond is. De beslissing, die voor elke leverancier bepaalt of hij geselecteerd is als potentiële noodleverancier, is finaal. Op deze manier gaat er in het geval van een activatie van de NLR geen tijd verloren met het aanduiden van noodleveranciers.

De limitatieve lijst met uitsluitingscriteria wordt in het ontwerpadvies reeds aangevuld met enkele mogelijke situaties. Ten eerste wordt gedacht aan leveranciers die enkel ondernemingen binnen de groep beleveren. Gezien zij een dergelijk specifieke klantenmarkt hebben, en bovendien om die reden geen extern aanbod beschikbaar hebben, worden zij best niet als mogelijke noodleverancier opgenomen. Let wel dat een leverancier zelf moet argumenteren dat dit het geval is. Zonder aanvraag tot uitsluiting van zijn kant, zal hij alsnog opgenomen worden in de regeling. Een tweede mogelijke situatie is deze waarin de leverancier een volledig stabiele portefeuille belevt, die nooit verandert. In dat geval zullen de processen om nieuwe klanten te winnen mogelijk niet actief zijn. In dat geval lijkt het technisch niet optimaal om hen deel te laten nemen aan de procedure. Ten derde zou het ook kunnen dat een leverancier zich zelf in financiële moeilijkheden bevindt. Van deze piste mag uiteraard geen misbruik gemaakt worden, in die zin dat het moet gaan om acute financiële problemen die reëel kunnen uitmonden in het einde van de toegang. In dat geval lijkt het raadzaam hen niet te selecteren als mogelijke noodleverancier. Ten slotte bestaan er ook leveranciers die enkel producten aanbieden waarbij de (huishoudelijke) klant via online kanalen wordt beleverd. Indien dit het geval is, zal de leverancier geen systeem voorzien hebben om deze klanten aan te schrijven en te factureren als hij geen online adres beschikbaar heeft.

Specifiek in het Waalse Gewest bestaan er beperkte leveringsvergunningen, die leveranciers slechts toelaten een beperkt aantal toegangspunten te beleveren. Deze leveranciers kregen om verschillende redenen niet de toelating meer afnemers te beleveren. De NLR neemt deze beperkingen niet weg. Daarom worden ook deze leveranciers niet opgenomen in de selectie. Het lijkt aangewezen dat deze leveranciers ook niet de verplichting hebben om deel te nemen aan de rapportering hieromtrent.

De automatische toewijzing gebeurt best op willekeurige wijze. Dit waarborgt het meest de gelijke behandeling van alle leveranciers. EAN-codes kunnen geografisch en/of temporeel logisch opgebouwd zijn en daarom niet compleet willekeurig zijn. De naam van de distributienetgebruiker is dat wel. Daarom wordt gekozen deze alfabetisch te rangschikken en zo toe te wijzen.

Het is uiteraard mogelijk dat het marktaandeel van een leverancier (licht) overschreden wordt door de laatst toegevoegde klant. Dat is logisch, gezien het onwaarschijnlijk is dat de marktaandelen perfect na te maken zijn met de aantallen afnemers van de noodlijdende leverancier. Het is anderzijds ook mogelijk dat de leverancier met het kleinste marktaandeel op die manier geen klanten meer toebedeeld krijgt. Er wordt enerzijds geoordeeld dat de grootste leveranciers waarschijnlijk de beste kans hebben om de nodige capaciteit ter beschikking te hebben om één extra klant op te nemen. Een perfecte verdeling is anderzijds toch onmogelijk. Daarom worden de eerste reeks klanten eerst aan de leveranciers met het grootste marktaandeel toegewezen, en pas daarna aan de kleinere leveranciers.

4.3.4 Klanten met een budgetmeter voor elektriciteit of aardgas

De noodleverancier die aangeduid wordt voor de klanten met een budgetmeter voor elektriciteit of aardgas, zal deze klanten geen voorschotten kunnen aanrekenen. Deze klanten kunnen immers enkel elektriciteit en/of gas verbruiken van hun krediet op de budgetmeter. De kredieten die zij opgeladen hebben zullen dan ook moeten toegewezen worden aan de noodleverancier.

Indien een klant daarna zelf weer een nieuwe leverancier kiest, zullen uiteraard opnieuw de betalingen van de distributienetbeheerder aan de noodleverancier moeten stoppen, en moet deze geactiveerd worden tussen de distributienetbeheerder en de nieuwe leverancier. Het is mogelijk dat de geldstromen zo niet 100% toegewezen worden aan de juiste partij. De betaling komt immers niet overeen met het moment van verbruik. Het is echter onmogelijk om deze afwijking te voorkomen.

4.4 De toewijzing van een klant aan de noodleverancier

De klanten van de noodlijdende leverancier die aan een noodleverancier worden toegewezen sluiten voorafgaandelijk geen contract af met die noodleverancier voor de beleving van elektriciteit en/of aardgas. Er ontstaat met andere woorden geen contractuele, maar wel een reglementaire relatie tussen de klant en de noodleverancier.

De noodleverancier brengt deze klant zo snel mogelijk op de hoogte van zijn dienst en belevt deze klant alsof hij er een contract mee heeft. In zijn communicatie naar de klant vermeldt hij ook de termijn waarbinnen een klant een nieuwe leverancier moet kiezen en wat er gebeurt indien de klant daar niet aan voldoet.

Wanneer een leverancier niet meer voldoet aan zijn verplichtingen, zal in de meeste gevallen snel een oplossing gezocht moeten worden. Indien alle andere opties uitgeput zijn en de toegang tot het net voor de betrokken leverancier wordt ontzegd, al naargelang het geval met of zonder voorafgaandelijke toestemming van de regulatoren, zal op zeer korte termijn een oplossing gezocht moeten worden voor zijn klanten. Zoals toegelicht in punt 4 zal het contract van deze klanten op het moment van het ontzeggen van de toegang een einde nemen. Op dat moment moet meteen een andere partij als toegangshouder optreden. Er zijn twee mogelijke manieren waarop deze partij, in dit voorstel de leverancier, deze klanten rechtmatig kan belevieren.

De eerste manier is de manier die traditioneel in de vrijgemaakte markt wordt gehanteerd, namelijk een contractuele relatie tussen de klant en zijn (nood)leverancier. De korte aanlooptijd van de noodleveranciersregeling, in sommige gevallen zelfs beperkt tot enkele dagen, zorgt er echter voor dat het erg moeilijk zal zijn om tijdig het akkoord van alle klanten van de noodlijdende leverancier te verkrijgen. Indien voor deze optie geopteerd wordt en (een deel van) de klanten geven hun akkoord niet, zullen deze klanten niet betrokken worden in de regeling, en bestaat er bijgevolg geen enkele partij die hen op een rechtmatige manier verder kan belevieren. Het enige mogelijke gevolg is dan afsluiting. De regulatoren achten dit onwenselijk, gezien dit het vertrouwen van afnemers in de geliberaliseerde leveranciersmarkt heel erg zou kunnen schaden. Bovendien en meer fundamenteel zouden afnemers heel erg gestraft worden voor het falen van hun leverancier, hetgeen zij op geen enkele manier konden voorzien.

De tweede manier om een rechtmatige beleving mogelijk te maken is het inschrijven in de energieregelgeving in de verschillende gewesten van een reglementaire relatie van de afnemer met zijn toegewezen noodleverancier. Deze wettelijke grondslag zou de noodleveranciers de mogelijkheid geven om de klanten (in principe tijdelijk) te belevieren. Dergelijke reglementaire relatie bestaat al in de verschillende gewesten om de beleving van huishoudelijke afnemers door de distributienetbeheerder mogelijk te maken. Het is echter ongewoon om deze ook toe te passen op een relatie tussen een afnemer en een commerciële leverancier. Er zou ook geargumenteed kunnen

worden dat dit niet aansluit bij de gedachte van de vrije marktwerking. De regulatoren erkennen dat deze manier van werken minder aansluit bij de filosofie van de commerciële markt. Het beginsel van de vrije werking van de leveringsmarkt is echter niet absoluut. De bescherming van de afnemers en het behoud van het vertrouwen in de geliberaliseerde energiemarkt zijn doorslaggevend om de keuze voor deze optie te legitimeren.

4.5 De leveringsvoorwaarden van de noodleverancier

Algemeen:

De noodleverancier past voor de beleving in het kader van de NLR dezelfde voorwaarden toe als voor zijn andere klanten. De voorwaarden moeten dus overeenstemmen met een product dat actief wordt aangeboden (geen slapend product). Het feit dat de klanten van de noodlijdende leverancier geen contract sluiten met de noodleverancier, en dus in een reglementaire regeling terechtkomen, mag niet leiden tot een andere behandeling dan de klanten die wel een contract sloten. Het gekozen product omvat enkel de levering van elektriciteit en/of aardgas en dus geen betalende optionele en verplichte diensten.

Dat de voorwaarden moeten overeenstemmen met een product dat actief wordt aangeboden aan “gewone” klanten, is een anti-misbruikbepaling en moet voorkomen dat noodleveranciers een apart product (beleving in het kader van de NLR) zouden creëren tegen prijzen die niet marktconform zijn.

De noodleverancier brengt zijn klant in het kader van de NLR zo snel mogelijk, en in ieder geval binnen 5 werkdagen, op de hoogte van zijn tijdelijke overname van de levering, het product dat zal worden toegepast binnen dit kader, de voorwaarden die gelden en de mogelijkheden die de klant in heeft om zijn situatie te regulariseren. Hij vermeldt hier in ieder geval volgende mogelijkheden:

- Een contract sluiten met de noodleverancier zelf, eventueel met een overzicht van de aangeboden diensten;
- Een contract sluiten met een andere leverancier, met een vermelding naar de vergelijkingswebsite van de gewestelijke regulator om het voordeligste contract te zoeken.

Hij vermeldt ook de mogelijke gevolgen wanneer de klant geen actie onderneemt.

Indien in de loop van de reglementaire relatie de looptijd van het product wordt overschreden, behandelt de noodleverancier zijn klant nog steeds als elke andere klant, en zet hij de reglementaire relatie verder onder verlengingsvoorwaarden. Opnieuw discrimineert hij deze klanten niet ten opzichte van de “gewone” klanten waarmee hij een contract heeft en die beleverd worden onder de voorwaarden van hetzelfde product.

Met betrekking tot de prijs:

De leverancier past voor de beleving in het kader van de NLR dezelfde voorwaarden toe (incl. prijs) als voor zijn andere klanten. Dit komt erop neer dat, hoewel de NLR geen expliciet onderdeel over de prijsbepaling bevat, de prijs die wordt toegepast in het kader van de NLR dezelfde is als de prijs die de noodleverancier toepast bij het beleven van klanten die in dezelfde periode een contract sluiten voor het product waarop de voorwaarden in de NLR gebaseerd zijn.

Met betrekking tot de opzeg:

OPTIE 1:

De klant kan op elk moment een andere leverancier kiezen en overstappen, zonder een wettelijke opzegtermijn te respecteren ten opzichte van de noodleverancier. Het is wel mogelijk dat bepaalde praktisch-technische beperkingen het niet mogelijk maken meteen over te stappen.

OPTIE 2:

Elke klant, ongeacht of het een huishoudelijke klant is, moet bij een overstap van de noodleverancier naar een leverancier van zijn keuze dezelfde termijnen en voorwaarden respecteren als elke andere huishoudelijke klant die een overstap maakt naar een andere leverancier.

De noodleveranciers zullen gedurende de periode van de NLR een bepaalde groep klanten beleveren. De vraag stelt zich welke voorwaarden de leveranciers zullen hanteren bij deze beleving. De regulatoren overwogen verschillende manieren om aan dit luik invulling te geven. Hoewel de leveringsvoorwaarden uit verschillende deelaspecten bestaan, was een belangrijk aandachtspunt telkens de prijs waaraan de klanten beleverd zullen worden. Hieronder worden de belangrijkste mogelijkheden kort overlopen.

4.5.1 Algemeen

Een eerste mogelijkheid is dat deze voorwaarden contractueel worden afgesproken tussen de noodleverancier en zijn klant. In de geliberaliseerde energiemarkt worden de voorwaarden voor levering immers in principe via een overeenkomst vastgelegd. De in sommige gevallen zeer geringe tijd tussen toewijzing en beleving zou er echter voor zorgen dat vooraf geen akkoord kan gevonden worden. Bovendien bestaat de kans dat de klant ook achteraf geen overeenkomst tekent, wat de tussenliggende levering ongegrond maakt. De regulatoren volgen daarom niet deze piste.

Een tweede mogelijkheid bestaat erin dat de regeling de voorwaarden vastlegt waaraan de klanten beleverd worden. Hieraan kan op verschillende manieren invulling gegeven worden, waaronder:

- De voorwaarden van de noodlijdende leverancier;
- Specifieke door de regeling bepaalde voorwaarden;
- De voorwaarden toegepast o.a. in het kader van de levering door de distributienetbeheerder, waaronder de maximumprijs (P_{max})⁷

De regulatoren verwachten dat dergelijke aanpak zou leiden tot verschillende praktische problemen bij de noodleveranciers, die niet (tijdig) over de nodige informatie zouden beschikken en/of zware implementatiekosten zouden hebben om zich voor te bereiden op de zeldzame toepassing van de NLR. Bovendien stelt zich ook de vraag over de bevoegdheid van de gewestelijke regelgever, die met name slechts in uitzonderlijke gevallen een bepaling over de prijs kan opnemen.

Een derde mogelijkheid die overwogen werd was het vrij door de noodleverancier te laten kiezen van de prijs die hij hanteert bij de beleving van zijn klanten. De regulatoren verwachten dat de leveranciers, ook binnen de NLR, gedreven zouden zijn om klantgericht te werk te gaan. Toch lijkt het aangewezen een antimisbruikbepaling op te nemen. De klanten geven immers niet expliciet hun toestemming en zouden zo bloot kunnen staan aan zeer ongunstige voorwaarden.

De laatste, door de regulatoren voorgestelde optie bestaat er dan ook in de vrije keuze van de noodleverancier te behouden onder bepaalde voorwaarden. In de eerste plaats werd daarbij een algemene antimisbruikbepaling overwogen, namelijk dat de voorwaarden redelijk moeten zijn. De vraag stelt zich echter welke partij de redelijkheid zou moeten beoordelen, en hoe zij deze taak zouden moeten invullen. Een alternatief om misbruik te voorkomen bestaat erin om voor de invulling van redelijke voorwaarden te kijken naar de normale marktwerking. De regulatoren stellen voor in de NLR op te nemen dat de noodleveranciers de voorwaarden toepassen die zij hanteren voor hun

---

⁷ We verwijzen hierbij naar de federale ministeriële besluiten van 1 juni 2004 en 15 februari 2005

gewone klanten, buiten de NLR. Voor klantengroepen waarvoor gestandaardiseerde producten bestaan, komt dit erop neer dat de noodleverancier één van deze producten toepast.

De regulatoren wijzen erop dat het overdreven is te eisen dat de noodleverancier het product toepast met de laagst mogelijke prijs, gezien in deze specifieke omstandigheden de kosten waarschijnlijk ook hoger zijn dan bij een standaardbelevering. Er worden nog enkele bijkomende beperkingen opgelegd, zoals bijvoorbeeld dat het een product moet zijn waar nog steeds klanten op intekenen of dat aan een groot deel van de klanten wordt aangeboden. Op die manier wordt vermeden dat een “slapend” product wordt uitgekozen, dat geen marktconforme voorwaarden meer bevat. Het gekozen product mag ook enkel betrekking hebben op de levering van elektriciteit en/of aardgas, en geen betalende optionele en verplichte diensten omvatten. Voorbeelden van dergelijke diensten zijn het ketelonderhoud, het plaatsen en/of uitlenen van slimme thermostaten e.d.. Het is belangrijk erop te wijzen dat sommige leveranciers producten aanbieden waarbij de klant enkel digitaal gecontacteerd wordt. Gezien het toegangsregister de nodige informatie voor dit soort facturatie niet bevat, is dit soort product niet mogelijk binnen het kader van de NLR.

Deze optie is conform de vrije werking van de leveringsmarkt en bevat enkel de strikt noodzakelijke antimisbruikbepalingen, en wordt daarom in het ontwerpadvies weerhouden. Hoewel dit buiten de bevoegdheid van de gewesten valt, wijzen de regulatoren er in de motivatie bij dit ontwerpadvies op dat de CREG indien zij dat nodig acht toezicht zou kunnen houden op de toegepaste voorwaarden.

De regulatoren wijzen op het belang van de informatieverlening naar de klanten in de NLR. Zij moeten minstens op de hoogte gebracht worden van hun situatie, van de voorwaarden van de noodleverancier en van de mogelijkheden die zij hebben om hun situatie te regulariseren. De noodleverancier moet hen minstens wijzen op de mogelijkheid die zij hebben om een andere leverancier te kiezen.

4.5.2 Voorwaarden met betrekking tot de overgang naar een andere leverancier

Een element van de leveringsvoorwaarden dat in de omstandigheden van een NLR aandacht vereist, zijn de opzegtermijnen en de daarmee samenhangende vergoedingen die klanten moeten betalen bij het overstappen van hun noodleverancier naar een leverancier van hun keuze. De regulatoren vinden dat de vrije leverancierskeuze slechts mag beperkt worden voor zover strikt noodzakelijk. Hoewel er eerder op werd gewezen dat dit recht niet absoluut is, vereist het evenredigheidsbeginsel dat een inbreuk op dit recht in ieder geval minimaal is.

Een eerste mogelijkheid bestaat erin dat de gewestelijke regelgever beslist dat er geen opzegtermijnen gelden, en dat er geen verbrekingsvergoeding moet betaald worden. Dit zou echter enerzijds kunnen betekenen dat de noodleveranciers zeer weinig mogelijkheden hebben om hun kosten te recupereren bij deze klanten. Anderzijds en meer fundamenteel, bestaan er een aantal systeemtechnische beperkingen in de energiemarkt bij het overstappen van één leverancier naar een andere. Een redelijke termijn om rekening te houden met deze praktisch-technische beperkingen moet voor de overstap wel gehanteerd kunnen worden. Een klant zal in de praktijk hoe dan ook enkele dagen moeten wachten op een overstap.

Een tweede mogelijkheid bestaat erin dat de gewestelijke regelgever beslist dat de opzegtermijnen en –vergoedingen gelden zoals ze gelden bij de gewone klanten van de noodleverancier (binnen de normale marktwerking, en niet in het kader van de noodleveranciersregeling). Deze termijnen en vergoedingen worden in het normale, contractuele kader gespecificeerd in de algemene en/of bijzondere voorwaarden. Bij huishoudelijke klanten lijkt dit te voldoen aan de betrachtingen van de regeling. De vrije leverancierskeuze wordt minimaal beperkt, en de klant kan binnen een redelijke termijn overstappen. Gezien er echter voor professionele klanten, en in het bijzonder voor grotere

professionele klanten niets bepaald is, verwachten de regulatoren hierbij problemen. De gewestelijke regelgever zou er daarom voor kunnen kiezen de wettelijke termijn voor huishoudelijke klanten in het kader van de NLR ook toe te passen voor professionele klanten.

In het kader van de consultatie van dit ontwerpadvies worden beide mogelijkheden vooralsnog open gelaten.

4.6 De eventuele vergoeding voor de dienst van noodleverancier

De medewerking van de noodleveranciers aan de NLR kan bij hen bijkomende kosten veroorzaken. Het is niet altijd zeker dat hun vergoeding in alle gevallen voldoende zal zijn om deze kosten te dekken en een billijke marge te garanderen voor hun leveringsactiviteiten. Dit is sterk afhankelijk van de voorwaarden waaronder deze activiteit uitgevoerd wordt.

De regulatoren stellen deze regeling voor omdat ze niet-discriminatoir is, de vrije marktwerking onderschrijft en bovendien een kader biedt dat het level playing field bewaart. De gewestelijke regelgever zou kunnen oordelen dat het nodig is om maatregelen te nemen om een voldoende vergoeding te garanderen aan de noodleveranciers voor de diensten die zij aanbieden. De financiële vergoeding van de diensten van de noodleverancier wordt echter niet behandeld in het kader van dit ontwerpadvies.

Indien de gewestelijke regelgever beslist om maatregelen te nemen om een bepaald niveau van vergoeding aan de noodleveranciers te garanderen, is dit enkel mogelijk met algemene werkmiddelen van de overheid of via een toeslag op de tarieven.

De noodleverancier zal bij de activatie van de noodleveranciersregeling een aantal kosten hebben die hij in de normale marktwerking niet heeft. Ten eerste zal hij op zeer korte tijd zijn leveringsvolume moeten doen toenemen met het extra volume van de nieuwe klanten. In tegenstelling tot bij een normale leverancierswissel, zal hij geen tijd hebben om dit voor te bereiden door bijvoorbeeld termijncontracten te sluiten op de beurs of zijn geschatte volume bij de tussenpersoon waar hij aankoopt te verhogen. Een leverancier die zelf toegang heeft tot de beurs en evenwichtsverantwoordelijke is heeft nog de mogelijkheid om day-ahead (één dag op voorhand) of intraday (binnen de dag) energie aan te kopen om aan de plotse behoefte te voldoen. Het valt te verwachten dat de prijs op deze markt door deze omstandigheden relatief hoog zal liggen. Een alternatief voor deze bedrijven is de onevenwichtsprijs te betalen die Elia aan zal rekenen in deze situatie. Ook hier valt te verwachten deze onevenwichtsprijs relatief (tot zelfs buitensporig) hoog zal liggen. Leveranciers die zelf geen evenwichtsverantwoordelijke zijn, zullen waarschijnlijk een bepaalde vergoeding aan hun evenwichtsverantwoordelijke moeten betalen, die vervolgens de bovenvermelde kosten zelf aangaat.

Daarnaast is de leverancier ook administratief niet voorbereid op een (grote) toename van het aantal te factureren klanten, het aantal vragen dat binnenkomt over de situatie, etc. Afhankelijk van de omstandigheden kan dit ook een groot effect hebben. De leverancier is, door de mogelijkheid van de klant om meteen weg te gaan, ook niet zeker van bepaalde inkomsten die zullen volgen. Daarenboven is het ook niet zeker dat alle klanten in deze situatie meteen voorschotten zullen betalen aan hun noodleverancier. Dit kan ook voor financieringskosten zorgen bij de leverancier.

De regulatoren zijn van mening dat de leveranciers die deze noodleveranciersdienst in functie van de markt uitvoeren, hier geen verliezen voor moeten dragen. Ze stellen daarom enkele mogelijke remediërende maatregelen voor in hun ontwerpadvies. De gewestelijke regelgever zou hieruit maatregelen kunnen selecteren om te voorzien in een vergoeding voor de noodleveranciers.

Het is mogelijk dat in de situatie van een NLR vooral een tekort aan liquide middelen ontstaat bij de noodleverancier en/of zijn evenwichtsverantwoordelijke. Dit zou een domino effect kunnen veroorzaken, wanneer de noodleveranciers zelf hun financiële verplichtingen niet meer kunnen nakomen. Een eerste mogelijkheid die ademruimte zou kunnen geven aan de leveranciers in deze situatie is het toekennen van een voorschot op een eventuele verdere vergoeding. Dit voorschot zou na afloop van de NLR kunnen verrekend worden. Een tweede mogelijkheid bestaat erin vast te leggen dat in de situatie van een NLR de betalingstermijnen die gelden voor het geheel van de distributienettarieven en die vastgelegd zijn in het toegangscontract met een bepaald aantal dagen wordt uitgesteld. Dit moet de leveranciers in staat stellen de voorschotten voor hun nieuwe klanten eerst te innen.

Naast deze problematiek van liquiditeit bestaat ook de mogelijkheid dat de klanten, door hun korte toewijzing en door mogelijke problemen van wanbetaling, niet rendabel zijn voor de leverancier. Om het verlies te dekken zou kunnen gewerkt worden met een vergoeding. Deze vergoeding zou geplafonneerd kunnen worden afhankelijk van het aantal overgenomen toegangspunten van elk type afnemer. De regulatoren ijveren er in ieder geval voor dat duidelijke, objectieve criteria worden gehanteerd om te bepalen welke kosten vergoed kunnen worden en de noodleverancier te verplichten deze te staven met stukken die geverifieerd worden door boekhouder of commissaris.

Er zijn enkele manieren waarop de kosten van de NLR in zijn geheel, en meer specifiek voor een eventuele vergoeding aan de leveranciers, zouden kunnen vergoed worden.

Een eerste piste bestaat erin dat de klanten van de noodleverancier de volledige kosten van het mechanisme dragen. De vergoeding voor de dienst van de noodleverancier zou dan volledig weerspiegeld worden in de prijs die zij moeten betalen. Het zal moeilijk zijn ex-post vast te stellen of de prijs een correcte weerspiegeling was van de kosten van de leverancier. Deze piste creëert zo het risico op een buitensporig hoge rekening voor de getroffen klanten. Bovendien en meer fundamenteel zullen de voormalige klanten van de noodlijdende leverancier hoe dan ook al kosten oplopen door het einde van de activiteiten van hun leverancier. Zo zullen zij betaalde voorschotten mogelijk niet meer terugkrijgen, zullen afrekeningen in hun voordeel mogelijk niet uitbetaald worden en zullen zij in hun verplichte zoektocht naar een nieuwe leverancier ook nog bepaalde administratieve lasten hebben, hoewel deze laatste beperkt zouden moeten zijn. Het lijkt daarom geen goed idee om de volledige lasten van de NLR in de schoot van deze klanten te werpen. Zij hebben er immers niet voor gekozen dat hun leverancier zijn verplichtingen niet nakwam en zijn toegang moest ontzegd worden. Het is ook niet de bedoeling dat klanten een voordeel zouden halen uit de noodleveranciersregeling. Het is daarom zeker te verdedigen dat de klanten een normale marktprijs moeten betalen voor hun energie, en daarom niet noodzakelijk de laagste prijs. Zoals uitgelegd in de sectie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** is het echter moeilijk voor de gewestelijke regulatoren om zich hierover uit te spreken.

Een tweede mogelijkheid bestaat erin de kosten als onderdeel van de ODV te laten dragen door de leveranciers. Door de spreiding van het risico over een beperkte groep leveranciers, en gezien het risico ook proportioneel gedragen wordt op basis van het marktaandeel, zouden deze kosten mogelijk relatief beperkt kunnen zijn per leverancier. Een belangrijke bedenking is dat deze ODV hoe dan ook een verplichting met lasten bij de leverancier legt. Hij zal immers bepaalde administratieve kosten maken wanneer de NLR wordt opgestart en moeten hier in bepaalde maten zelfs op voorbereid zijn. Het opleggen aan de leveranciers, als commerciële partij, van een op voorhand moeilijk in te schatten kost is moeilijk te verdedigen. Het risico bestaat ook dat een noodlijdende leverancier voornamelijk voorkomt in een moeilijke markt. Het opleggen van buitensporige kosten

aan de noodleveranciers, zou kunnen leiden tot een domino-effect waarbij de activatie van de NLR andere leveranciers ook falen.

Een laatste mogelijkheid is dat voor het geval van een NLR een apart fonds wordt opgericht. Dit fonds zou gevuld kunnen worden door algemene werkmiddelen van de overheden, marktpartijen en/of via een toeslag op de distributienettarieven. Het zal in ieder geval erg moeilijk zijn om voor dit soort fonds een maatschappelijk draagvlak te vinden, temeer omdat de grootte van het benodigde fonds sterk afhankelijk is van het aantal en de omvang van de noodlijdende leveranciers die in een bepaalde periode te verwachten zijn (en waar geen marktoplossing voor gevonden wordt).

4.7 Het einde van de noodleveranciersregeling

De NLR is een ingreep op de vrije werking van de leveringsmarkt incl. de vrije leverancierskeuze als reactie op een uitzonderlijke situatie. Deze regeling is daarom beperkt in de tijd.

De NLR houdt van rechtswege op te bestaan wanneer de klant een contract tekent bij een andere leverancier (of met zijn noodleverancier).

Eventueel kan de toepassing van de NLR op (bepaalde) klanten ook verder in de tijd beperkt worden. De termijn waarbinnen de klant in dat geval een keuze moet maken voor een leverancier en er een contract mee moet afsluiten verschilt bij voorkeur al naar gelang het type klant.

In het geval een termijn gehanteerd wordt om de NLR in de tijd te beperken, stopt de NLR aan het einde van deze termijn. De gewestelijke regelgevers kunnen bijkomende maatregelen nemen voor (bepaalde types) klanten na deze termijn. Dit valt dan echter niet meer onder de NLR zelf. Zonder flankerende maatregelen zouden afnemers na het verstrijken van de NLR zich opnieuw zonder leverancier bevinden, en dus afgesloten worden.

In dit document wordt gezocht naar een oplossing voor een specifiek marktfalen dat zich in de energiemarkt kan voordoen. Wanneer een leverancier de toegang tot het (distributie)net ontzegd wordt, ontstaat immers een vacuüm. De klant kan energie blijven afnemen, maar het is niet duidelijk welke partij hiervoor instaat en tegen welke voorwaarden dit gebeurt. Om dit probleem te ondervangen, en om de stabiliteit van de markt te bewaren, wordt een oplossing voorgesteld voor dit probleem. Bij deze oplossing wordt er noodzakelijkerwijs voor een stuk ingegrepen in een fundament van de geliberaliseerde energiemarkt, met name de vrije leverancierskeuze van de klant. Klanten worden immers toegewezen aan een leverancier. Echter, zoals verderop in de tekst zal blijken, zullen afnemers nadat ze zijn toegewezen aan een noodleverancier (onmiddellijk) de mogelijkheid krijgen om naar een leverancier van hun keuze over te schakelen, en zich zo te onttrekken aan de regeling en opnieuw hun recht op vrije leverancierskeuze uit te oefenen. De aantasting aan het beginsel van vrije werking van de leveringsmarkt, incl. de vrije leverancierskeuze, is dus minimaal.

De doelstelling van deze oplossing is het voorzien in een redelijke termijn waarin klanten de kans hebben om zelf een nieuwe leverancier te kiezen, zonder in deze termijn een te grote onzekerheid te creëren op de energiemarkt. Omdat de regeling evenredig moet zijn, en dus niet verder mag gaan dan wat noodzakelijk is om de klanten op een continue wijze te bevoorraden, wordt er niet voor gekozen om klanten permanent toe te wijzen aan een leverancier die zij niet gekozen hebben, en de leverancier te verplichten en/of het recht te geven om hen blijvend te beleveren. Daarom houdt één van de pistes die in deze nota wordt voorgesteld in dat de toepassing van de NLR op bepaalde klanten wordt beperkt in de tijd.

In deze welbepaalde periode na de toewijzing aan een noodleverancier zouden afnemers zelf een keuze moeten maken voor een nieuwe leverancier. Dit kan uiteraard ook de noodleverancier zelf zijn. Indien zij deze keuze maken, door een contract te tekenen bij een leverancier, houdt de NLR op. De mogelijkheid bestaat echter dat niet alle klanten een keuze zullen maken. Om de tijdelijkheid van de regeling te bewaken, zou ervoor gekozen kunnen worden ook termijnen te introduceren, waarna de NLR hoe dan ook stopt.

Verschillende types klanten verschillen in hun betrokkenheid bij de energiemarkt en in de verantwoordelijkheid die zij kunnen geacht worden te dragen voor het kiezen van een leverancier (binnen een redelijke termijn). Indien de keuze valt op het hanteren van vooraf bepaalde termijnen waarna de NLR eindigt, zouden deze termijnen daarom ook best verschillend zijn afhankelijk van het type afnemer. Grote industriële afnemers dragen een grotere verantwoordelijkheid dan bijvoorbeeld huishoudelijke afnemers.

Het blijft uiteraard mogelijk dat klanten na de periode van de NLR nog steeds geen keuze hebben gemaakt voor een nieuwe leverancier, of geen contract hebben gesloten met hun noodleverancier. In dat geval stelt zich de vraag wat met deze klanten verder moet gebeuren. Een aantal pistes werden hier overwogen.

Een eerste mogelijkheid is dat de normale marktprocessen gevolgd worden. Dat wil de facto zeggen dat professionele afnemers in deze situatie afgesloten worden, en huishoudelijke afnemers binnen bepaalde gewestelijke regelingen vallen. Het lijkt geen optimale oplossing om op deze manier tewerk te gaan.

Een tweede mogelijkheid bestaat erin de leveranciers te verplichten op het einde van de periode hun (beste) aanbod voor te stellen aan de klant. Zonder antwoord van de klant, zouden we toch kunnen veronderstellen dat impliciet akkoord werd gegaan. Dit is uiteraard niet wenselijk, gezien er dan opnieuw een reglementaire relatie wordt gecreëerd. Bovendien moedigt dit de klanten van de noodleverancier niet aan zelf actie te nemen.

Gezien de end-of-contract regeling per gewest kan verschillen, net als de beschermingsmaatregelen voor afsluiting voor huishoudelijke afnemers, is een laatste mogelijkheid dat de gewesten zelf bepalen wat er na de NLR moet gebeuren. Indien er gewerkt wordt met termijnen die de NLR begrenzen in de tijd, stellen de regulatoren voor deze laatste mogelijkheid te volgen.

4.8 Vergoedingen voor schade van klanten

Een eventuele vergoeding die aan klanten betaald zou worden om de schade die ze ondervinden bij het in gebreke blijven van hun oude leverancier te compenseren, valt buiten de scope van dit ontwerpadvies.

In het geval dat een leverancier de toegang tot het net verliest en als gevolg daarvan zijn activiteiten niet (kan) verderzet(ten), zullen zijn klanten mogelijk schade ondervinden. In de eerste plaats hebben zij in de meeste gevallen reeds voorschotten betaald voor een komende periode. De mogelijkheid bestaat dat de leverancier deze niet vergoed, noch een afrekening opmaakt waarin deze in rekening genomen worden. De klanten worden zo schuldeiser bij de leverancier of bij de failliete boedel van de leverancier (in het geval van een faillissement), en kunnen deze kosten mogelijk niet recupereren omdat er geen afrekening is opgemaakt. Specifiek voor het Waalse gewest kan ook gewezen worden op klanten met een budgetmeter voor elektriciteit of aardgas bij een commerciële leverancier. Zij moeten telkens krediet op hun budgetmeterkaart opladen om energie te kunnen gebruiken via hun budgetmeter. Bij faling van hun leverancier kunnen zij mogelijk ook het reeds opgebouwde krediet in de budgetmeter verliezen. Er rekening mee houdend dat klanten met een budgetmeter vaak

aangeraden worden om in de zomer reeds krediet op te bouwen om klaar te zijn voor de winter, kan dit bedrag aanzienlijk zijn. De klanten die energie afnemen via een budgetmeter zijn meestal de meest kwetsbare consumenten in de markt.

Klanten kunnen ook door ongunstige voorwaarden van de noodleverancier bepaalde kosten hebben.

De gewestelijke regelgever kan ervoor kiezen (bepaalde types van) klanten te ondersteunen voor deze schade, en hen eventueel op een bepaalde manier te vergoeden. Dit valt buiten de scope van dit ontwerpadvies en de NLR. De gewesten kunnen ook verschillende niveaus van bescherming voor energiekanten nastreven.

4.9 De communicatie naar de markt en naar de getroffen klanten

In het geval dat de NLR in werking moet treden, is het erg belangrijk dat de nodige marktpartijen correct geïnformeerd worden.

Zo snel als juridisch en praktisch mogelijk is, en liefst reeds voor de activatie, worden de noodleveranciers door de distributienetbeheerder op de hoogte gebracht. Zij vermelden daarbij het aantal klanten per typeprofiel en alle bijkomende informatie die zij mogelijk kunnen verstrekken.

De distributienetbeheerders versturen op het moment van de activatie een (aangetekende) brief naar elke betrokken distributienetgebruiker/klant. In dat aangetekend schrijven leggen zij uit welke noodleverancier hun levering overneemt en wat er gebeurt bij wanbetaling van de facturen of indien de klant geen keuze maakt binnen de termijn van de noodleveranciersregeling.

De betrokken gewestelijke regulator communiceert naar alle andere relevante marktpartijen dat de NLR geactiveerd werd en wat daarvan de gevolgen zijn. Ze maken ook via een persbericht de stand van zaken en de gevolgen publiek bekend.

In het geval van een NLR is het belangrijk dat zowel de consumenten als de (nood)leveranciers, als ook de andere marktpartijen, snel en correct geïnformeerd worden. Het is daarom aanbevolen dat zowel (nood)leveranciers, distributienetbeheerders, de regulatoren en de media hun rol spelen in de communicatie. De inhoud van deze communicatie kan vooraf door de regulatoren voorbereid worden.

Ten eerste is het nodig dat de noodleveranciers meteen bij de start van de NLR, en liefst voor zover mogelijk vooraf, worden op de hoogte gebracht. De distributienetbeheerders worden aangewezen als de partij die hen best informeert, gezien zij de verdeling over de noodleveranciers operationeel zullen uitvoeren en gezien zij ook over de nodige informatie beschikken over de afnemers die aan de noodleverancier worden toegewezen. Uiteraard zullen de regulatoren zich ook maximaal inspannen om de betrokken leveranciers te verwittigen. Er moet uiteraard wel rekening gehouden worden met bepaalde juridische beperkingen. In het geval de toegang van een leverancier niet ontzegd is en zolang hij nog op zoek is naar een oplossing om deze beslissing te vermijden, zou het openbaar maken van informatie over zijn precaire situatie schade kunnen berokkenen.

Ten tweede moeten ook de klanten geïnformeerd worden dat hun levering overgenomen wordt door de noodleverancier. Hoewel de leverancier zelf ook een schrijven moet richten aan deze nieuwe klanten, lijkt het in ieder geval aangewezen dat ook een (meer) neutrale partij hen aanschrijft. Opnieuw beschikt de distributienetbeheerder hier meteen over betere contactgegevens van deze distributienetgebruikers. Zij zullen dan ook een (vooraf goedgekeurde) brief moeten (aangetekend) versturen naar elke betrokken distributienetgebruiker, waarin uitgelegd wordt wie zijn

noodleverancier is en welke mogelijkheden hij heeft om zelf een leverancier te kiezen. Er moet ook op gewezen worden wat de gevolgen zijn als de klant geen keuze maakt.

Ten slotte is het ook belangrijk dat alle marktpartijen, inclusief de consumenten van alle actieve leveranciers, op de hoogte zijn van de activatie van de NLR en de mogelijke gevolgen. De regulatoren lijken als onafhankelijke instelling het best geplaatst om deze rol te vervullen.

4.10 Het niveau van de evenwichtsverantwoordelijke

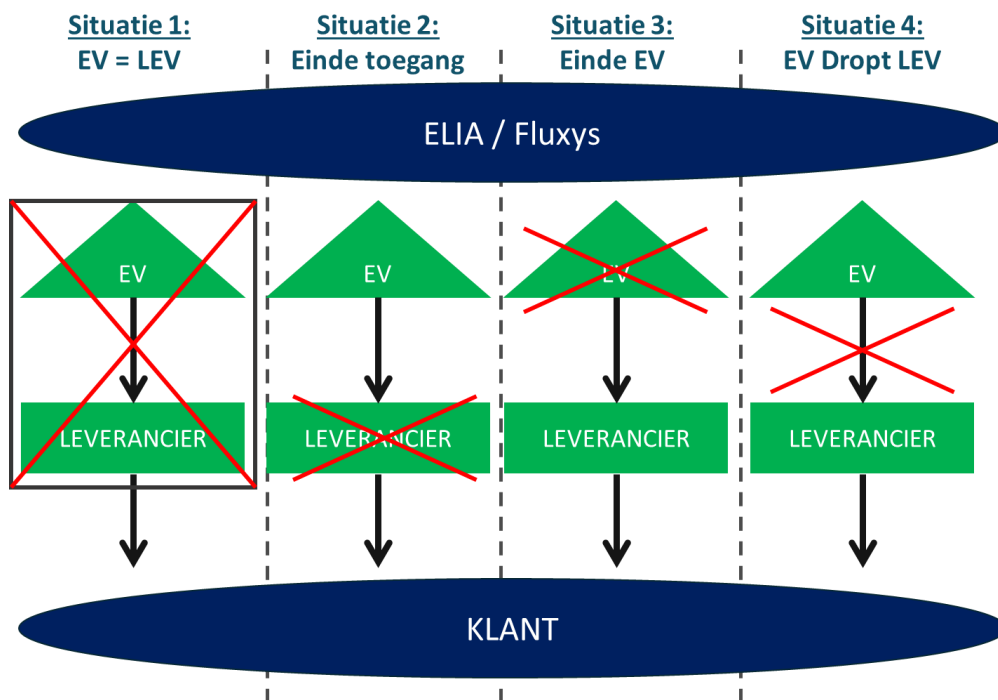
Het evenwicht op het net valt buiten de scope van de NLR.

De distributienetbeheerder waarschuwt leveranciers wiens ARP/shipper geen toestemming meer heeft van de transmissie- of transportnetbeheerder om zijn activiteit uit te voeren onverwijld, en ten laatste 24u nadat hij een bericht kreeg van de transmissie- of transportnetbeheerder. De distributienetbeheerder legt in deze communicatie de situatie en de vereiste reactie van de leverancier uit.

Gezien de scope van de NLR beperkt is tot de distributienetten, en het evenwicht geregeld wordt voor alle netten gezamenlijk, bevat dit ontwerpadvies geen bepalingen over het evenwicht. In het uitgewerkte voorstel dient wel rekening gehouden te worden met de impact die het evenwicht en de partijen die er verantwoordelijk voor zijn zullen hebben op de situatie op het distributienet.

Het is de verantwoordelijkheid van elke leverancier op het distributienet om zijn evenwicht te garanderen. Dit wil zeggen dat ten allen tijde de door zijn klanten afgenomen volumes elektriciteit of aardgas, hetzelfde zijn als de door hem geïnjecteerde volumes, bijvoorbeeld door productie of aankoop. Hij heeft de keuze om zelf deze rol in te vullen, dan wel een derde partij hiervoor aan te stellen. Eventuele onevenwichten worden in dat tweede geval financieel afgerekend met die derde partij. Indien hij zelf deze rol wil invullen, moet hij een geldig contract van evenwichtsverantwoordelijke met Elia kunnen voorleggen voor elektriciteit, of een shippercontract met Fluxys. Indien hij beroep doet op een derde partij, moet hij een contract kunnen voorleggen met deze partij, die erkend is als shipper of evenwichtsverantwoordelijke. De rollen van shipper voor aardgas en evenwichtsverantwoordelijke voor elektriciteit zijn cruciaal voor de allocatie van afgenomen volumes op het distributienet. Er zijn concreet 4 situaties waarbij beide niveaus, leveranciers op het distributienet en de evenwichtsverantwoordelijke/shippers gekend bij Elia/Fluxys, elkaar beïnvloeden voor wat de noodleveranciersregeling betreft. Alles wordt samengevat in onderstaande figuur:

Situatie 1: De leverancier heeft ervoor gekozen zelf de rol van evenwichtsverantwoordelijke of shipper te volbrengen, maar slaagt hij er niet meer in aan zijn verantwoordelijkheden te voldoen. Hoewel hij mogelijk nog steeds actief is op het distributienet, wordt zijn evenwicht dus niet meer verzekerd.

In deze situatie zal de leverancier op slag niet meer voldoen aan alle voorwaarden voor de toegang, en kan dit ertoe leiden dat de toegang vrij plots ontzegd wordt. Hierdoor zal de noodleveranciersregeling heel snel in werking moeten treden. Indien een regeling op het niveau Elia/Fluxys toestaat dat er een bepaalde termijn is waarbinnen een oplossing gezocht kan worden, zal deze tijd aangegrepen worden om de leverancier de mogelijkheid te bieden een andere evenwichtsverantwoordelijke te vinden enerzijds, en om de noodleveranciersregeling voor te bereiden anderzijds. Indien de leverancier binnen deze termijn opnieuw geldig zijn evenwicht kan verzekeren, zal de toegang tot het net verdergezet kunnen worden. In het andere geval, zal de noodleveranciersregeling in werking moeten treden.

Situatie 2: De leverancier heeft de rol van shipper of EV uitbesteed, maar hij voldoet niet meer aan zijn verantwoordelijkheden op het distributienet zelf. In dat geval zal zijn evenwichtsverantwoordelijke of shipper ten minste tot de overname van een noodleverancier gevolgen dragen van de problemen met de onderliggende leverancier. Hij kan zich immers niet zonder meer ontdoen van zijn verantwoordelijkheid voor het evenwicht ten opzichte van Elia/Fluxys.

In deze situatie dient de noodleveranciersregeling op gewestelijk niveau in te grijpen. Dit moet garanderen dat er zich geen domino-effect voordoet, waarbij één noodlijdende leverancier een bovenliggende partij ook in gevaar brengt, en vervolgens ook de andere leveranciers op het distributienet die beroep doen op deze bovenliggende partij.

Situatie 3: De leverancier heeft de rol van shipper of EV ook uitbesteed, maar de partij waarmee hij samenwerkt voldoet niet meer aan de voorwaarden gesteld door Elia/Fluxys.

In het geval een shipper of ARP de toestemming verliest om zijn rol uit te oefenen, zullen de distributienetbeheerders gewaarschuwd worden op wiens net zij actief zijn. In dat geval is het

belangrijk dat de leveranciers die deze shipper of ARP opgegeven hadden als derde partij meteen op de hoogte gebracht worden. Zij moeten immers zo snel mogelijk op zoek gaan naar een nieuwe derde partij om opnieuw aan de voorwaarden voor de toegang op het distributienet te voldoen.

De termijn die de betrokken leveranciers hebben om een nieuwe derde partij te vinden zal beperkt zijn door de termijn die hen door Elia of Fluxys geboden wordt. In noodgevallen zal een ad-hoc oplossing in overleg met alle partijen moeten gevonden worden om de toepassing van de NLR te vermijden. Indien de leveranciers er echter niet in slagen op het distributienet binnen de hen geboden termijn een nieuwe derde partij te vinden of zelf het evenwicht waar te nemen, zullen zij de toegang tot het distributienet verliezen en zal de NLR noodgedwongen ingrijpen.

Situatie 4: De leverancier heeft de rol van shipper of EV ook uitbesteed en voldoet niet aan zijn contractuele verplichtingen ten opzichte van de partij die hij heeft aangesteld om het evenwicht waar te nemen. Deze partij zal daarop het contract willen verbreken, wat betekent dat de leverancier zonder evenwichtsverantwoordelijke komt te zitten.

In deze situatie zou door de leverancier op het distributienet in zijn contract met deze derde partij moeten voorzien zijn in een opzegtermijn die voldoende lang is om indien mogelijk een nieuwe evenwichtsverantwoordelijke te zoeken. Deze termijn moet ook de regulatoren de mogelijkheid bieden om een noodleveranciersregeling voor te bereiden. Indien er echter geen oplossing gevonden wordt door de leverancier, zal hij de toegang verliezen en zal de noodleveranciersregeling starten.

Het is belangrijk erop te wijzen dat in deze uitzonderlijke omstandigheden nog steeds de hoofdverantwoordelijkheid bij de leverancier ligt. Hij heeft immers de keuze gemaakt voor een bepaalde evenwichtsverantwoordelijke of shipper, of heeft zelf geacht deze verantwoordelijkheid te kunnen dragen. Indien deze partij of hijzelf er niet in slaagt deze rol te dragen, zijn de gevolgen voor de leverancier.

Anderzijds moet de noodleveranciersregeling nodeloze chaos en schade vermijden. Het is namelijk in het belang van alle marktactoren dat de leverancier in sommige situaties de mogelijkheid krijgt zich te regulariseren. Dat wil zeggen dat de termijnen waarvan sprake in ieder geval niet moeten dienen om hem onderhandelingen te laten voeren die leiden tot ideale voorwaarden voor de voortzetting van de activiteiten. De enige betrachting is te vermijden dat er, bij gebrek aan een termijn om een oplossing te zoeken, meerdere leveranciers falen en de maatschappelijke kosten enorm hoog oplopen.